Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГlАЛГlАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕН МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ЕРА, 28 АВГУСТ, 1980 ШУ. ● № 103 (8233). ● Мах 2 кепиг.

ХАННАХЬА ХЬАЛЪЯЬ ЯХА ЛОАРХlАМЕ ГlИШЛОШ

КПСС ЦК июньски (1980 ш.) Пленума решенеш йиза чекх а йоахаш, КПСС XXVI съезда сийлениа накъабахара доккхий декхараш тlаийцад Нохч - ГlалгlайчеH гlишлонхошв. Уж ханал хьалха кхоачашдара шоай деррига кхоачамаш оердагlдъхача цар толамца кхоачашгьый шоай низаца подрядни гlишлон балхаш дара ворхl бетта план.

Духьал гlишлон - монтажни балхий план кхоачашгъярех шоай декхарех лоархlабьургаш лархlа йиш яц гlишлонхоех. «Ханал хьалха хьал а ергьа, ханал хьалха кара а ерзаергьа» яхача ростовчаний инициативагlа къахьегача гlишлонхой керттора хьокхам ба йиллача хана е ханал хьалха пусковой объекташ эксплуатаце дlаялар. Цу лоархlамеча гlулакха тlадерзадаь дукха балхаш ду республикерча гlишлонхоша укх тlеххьарча шерашка. Болх бе йоллалийтай производственни мощносташ, наха чубаха цlенош, школаш, хьайбай комплексаш, дешна даха ха йоацача берий учрежденеш, культурно - бытовой гlулакхаште йола объекташ хьалъяй.

Духхьашка укх тlеххьарча пхии шера тlехкхоачашъеш я юкъарча капитальни вложенесех пайда эцара йола пачхьалкхен план. Бlарчча нийслагlча пятилетке болх бе йоллайтарш миссел керттера фондаш болх бе йоллайтай укх пятилетка шерашка хlаналехьа. Уж толамаш даха вlаштlехьдаьннад гlишлошъечара къахьегам дикагlа вlаштlехьбаккхара, хьалъю гlишлош дикагlа хилийтара, капитальни вложенеl эффективность лакхъяра, къахьегама дикагlйола методаш, хьалхалеттарий опыт производствана юкъекхуvлара гlишлошъеча организацей кулгалхоша, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша дукха организаторски политически болх барах, шоай торонехи кхоачамехи бизза пайда ийбара цар гlишлонхой оарцагlа а боахаш, царна эшаш дола новкъостал дарах. «Бригадо пятилетка задани кхоачашъергьа къахьегаш бариш кlезигагlа а балаж», «Болхлой эстафета», «Бригадни подряда — шерра никъ» яхача девизагlа шерра социалистически яхь а йоаржаль хьинар ихо ца деш къахьийгад республикерча дукхача гlишлон организацей коллективаша.

Укх тlеххьарча шерашка гlишлонхошка пачхьалкхен плани тlаийца декхараш толамца кхоачашдийтара, долаш долча кхоатамех бизза пайда эцийтара дукха новкъостал даьд гlишлош хьалъеча вlашагlъехкача партийни организацей секретарий советаша, хаина йолча партийни группаша, партийний, профсоюзни штабаша.

Республикерча гlишлонхоша ходдамболлаш доле къахьегама толамаш даьхад. Цхьабакъда, кlеспта дац цlенхаштара кхоачамбоацараш а. Керттера фондаш болх бе йоллайлийтара, капитальни вложенесех пайда ийбара ялаш кхоачашъяц. Миччa бесса ль а гlишлош - монтажни балхаш дара план кхоачашъс гlертача цхьайолча гlишлон организацей коллективаша хьалъе йолаль объекташ йисте а яхалехьа кердалраш йолаю. Цудухьа нийслуш да дукхача объекташка материальни къахьегамех ресурсаш дlа юха а хьежаеш, шерагара шерага ювлеш, йиллача хана хьалъяь ца йоалаш гlишлош юсилга. Царех я Грозненски гостиница, универмаг, техника Цlа, маьлх ю завод, «Шалинский» совхозера откормочни комплекс, осетрово - жемайни завод, № 15 йолча совхозера хьажий ферма помещени, Назрановски кирпичний завод, кхычаш. Уж лоархlаме пусковой гlишлош хьалъяь ца йоалаш цкъа санна массехаза хи тиллийтай.

Республикерча цхьайолча организацеша хьалъяь планаш дукха гlишлош йоллаше а планировкенна юкъехухь керда гlишлош хьалъелга. Масала, «Грознефть» объединене хьалъяь ца йоалаш тlадоагlача шерага йоалаш я 13 объект, шин миллион сом гаргга йолча капвложенеех вайда ца эцаш бисаб, хlаьта а хьалъе лаьрхlа кердача плана юкъеяхьа лерхl цу 24 керда объект. Из санна дола сурт да «Грознефтеоргсинтез» производственни объединене, кхыча организацешка.

Пусковой гlишлош хьалъяь а ца йоахаш кердаяраш хьалъяра планировани олга цхьаккха дича а ла мегаргдолаш гlулакх дац. Парте горкомий, райкомий бюро заседанешка каст-каста дувца деза пусковой объекташ йиллача хана хьалъяь ца йовхаш юсаш хилара бахьанаш. Цу гlулакха бехкебарашкара доагlар цlенхаштта хьадеха деза. Йиллача хана пусковой объекташ эксплуатаце дlаяллийтара даькъе подрядчикаштеи заказчикаштеи хьалхашка латта бехктокхам айбе беза, царна эшаш дола новкъостал а деш. Цхьа объект хьалъяь а яккхалехьа кхычахьа материальни къахьегамех ресурсаш дlа-юха хьежаелга цlендаь дlадаккха деза.

Хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдара мел эша хьелаш долаш да республика гlишлошъеча организацешка. Керттерча даькъе цу гlулакха де дезаш дар да пачхьалкхеи, плановни, производственни къахьегамен дисциплина чlоагlъяр, пачхьалкхен плани тlаийца декхараш толамца кхоачашдайтара хlаранена тlалатта бехктокхам айбар.

Капитальни гlишлош хьалъеча партен правительствах хьалхашка оттадаь доккхий декхараш кхоачашдара чlогlа новкъарле еш гlулакх да къахьегама социалистически яхьи эсала вlаштlехьъяккхар, материально - технически lалашо яра гlулакхаш эсала лелар, гlишлошъеча техниках бизза пайда ца ийбар. Уж гlулакхаш ца нийсдалийтаре, пусковой объекташта дукхагlа материальни къахьегамех ресурсаш тlаерзаяра, йиллача хана хьалъяь ца йоалаш йола объекташ кlезигьяра тlагlертта къовсам лоаттабе декхарийла ба гlишлошъеча организацей кулгалхой, партийни организацеш, халкъа тlахьожама группаш.

Гlишлош хьалъеча кулгашца деш долча халача балхашта механизаци е еза. Гlишлонхошка, машинашка, механизмашка биззача низаца болх байтара тlаерзае еза ерриге торонаш.

Бигь бутт совгlа ха мара йисаяц пятилетка тlеххьара шу чакхдала. Цу юкъейисача хана шоай деррига низаш оарцагlдаха деза гlишлошъеча организацей коллективаша пусковой объекташ йиллача хана ль яхара, тlадоагlача шерага йоалаш йола объекташ ца нийсъялийтара. Цу даькъе шоашта тlалатта бехктокхам бокха хилар кхетаде деза мутlарерча болхлочунгара кулгалхошка кхачалца бараша.

Хlаналехьа иттлагlча пятилетка планаш тlехкхоачашъяь бригадни подрядагlа къахьегаш йола коллективааш кlезига яц республике. Цар опыт, дикагlйола балха методаш шерра йоаржае еза гlишлош хьалъеча. Гlишлонхошта юкъера социалистически яхь кхетамца вlаштlехьъяккхара дунна кулгалделга цlенхаштта тоадари профсоюзни организацей сийлен декхар да. Партийни организацеша хадданза тlахьожам лоаттабе беза вокх шерашка яргйола пусковой объекташ ма мотта кlезигагlа хилийтара. Цу гlулакха мел эша хьалаш долаш ба республикера гlишлонхой.

КПСС XXVI съезда сийлаенца накъабахара доккхий декхараш тlаийцад В. И. Ленина цlерагlча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводa ЭЛОУ-АВТ яхача установка технологаша. Дlабахача бархl бетта планагlа хьарxlачух совгlа установка технологаша арахийцай итташ эзараш сомий маьха мехкдаьтта продукци. Укхаза дика болх беш я вокхагlйолча оператора Гунаров Шакира кулгалду смена. Технологически режим имйса лелаеш ба операторащ Савин Сергей, Даневич Александр, Коваленко Любовь, кхыбараш.

СУРТА ТlА: (аьрдехьара аьттехьа) оператор С. Савин, вокхагlйола оператор Ш. Гунаров, операторащ А. Даневич, Л. Коваленко.

С. ХУГАЕВА сурт.

Хургболча хьувкъама

Гурахьа ялаташ дlадера лаьтта оахаш а бlаьстан юкъе юргlиона культураштa зиб кийчъеш а бе юрташкара механизатораш.

Дlадахача кlирагlа гурахьа дувча ялаташтa 28 эзар гектар лаьтта аьхад республике. Ялаташтa лаьтта дика кийчду Грозненски района боахамаша.

Планагlа цар аха деза 43 эзар гектар лаьтта. Хlаьта 25 августе аьха даьннар 37 эзар гектар дар, е планах 85 процент. Гудермесски района боахамашка гурахьа дувча ялаташта кийчдаьд 47 эзар гектар лаьтта, е 64 процент. Цхьабакъда, халвхете я, республикерча цхьайолча районашка геттара мела лел лаьтта кийчдара балхаш.

Ялаташ дlаде доладела дукха ха йисаяц, сентябрь юкъе бахача мацел мотте дlаде доладергда уж. Хlаьта Назрановски, Советски, Сунженски, Урус - Мартановски районий боахамашка гурахьа ялаташ дlаде хьакъоастадича лаьттаех ахане кlезигагlа аьхад.

Дукхачи районашка мела лел зиб оахилга а. Аха деза чох ихелагlа дакъа а аьхадац зиб латта Ачхой-Мартановски, Веденски, Наурски, кхыча районашка. Юрташкарча механизаторий мел эш торонаш йолаш я гурахьа дувча ялаташтa лаьтта кийчдарен бlаьстан юкъе ювча культураштa зиб ахарен балхаш дикка сихдара.

Общественни хьайбашта доакъар lоадеш ба республика юрта боахамо къахьегамхой.

Республика бlарчча хьайбачa 25 августе йол кийчъяра план 63 процент кхоачашъяьр, ча кийчдара — 93, баьцний хьоар кийчдара — 71 процент.

Дlадахача кlирагlа 6 эзар тонн хlана кийчъяьнц хьана кийчъяьй йол, 13 эзар тонн ча, 600 тонн баьца хьоар, 46 эзар тонн силос. Йол кийчъярга диллача хьалха да Грозненски, Малгобекски, Наурски, Шелковской районий боахамаш, задани 70 процент совгlа кхоачашъяьй. Цу цхьан хана оттаь задани

Доакъар кийчдар

яханел а кlезигагlа мара кхоачашъяьнц Ачхой-Мартановски, Советски, Сунженски, Урус-Мартановски районий боахамашка.

Дукхача боахамашка ялташ чуийцача кхашкара ча ший ханнахьа аргlеш а даь дlаоттадаьд. Цхьабакъда, ча кийчдара задани кхоачаш ца еш тоъал йисай Назрановски, Советски, Шалински районий боахамаш. Хlана чуийнна силос кийчъеш ба юрташкара механизатораш. Силос 333 эзар тонн кийчъяьй.

Аханел совгlа силос кийчъяь баьннаб Грозненски, Наурски, Шалински, Шелковской районий боахамашка. Баьцний хьоар кийчдара болх дика бу Наурски района боахамаша. Задани 140 процент кхоачашъяьй. Из маьхера доакъар шоаза совгlа дукхагlа кийчдаьд Ножай-Юрта районе. План кхоачашъе гаргга да Шелковской района боахамаш. Цар кийчдаьд 10,5 эзар тонн е республике кийчдаьчун ах миссел хlана дац цьина дола баьций хьоар.

ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДУ

Шер - шера хьувкъам дика болаш сона баьцадаарш хвалькеде торонаш я Ачхой - Мартановски района «Новосельский» совхоза къахьегамхой. Совхоза а кхоачашъяьй цар иттлагlча пятилетка план пачхьалкхенна уж дlачудалара. Из бокха толам баьнкхача совхоза КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела Цlе байракхи Ленински Сийлен грамотеи енпай.

Укх шера а къаьстта дика хьалкхедаьд цар баьцадаарш. Планагlа 420 тонн йолча пачхьалкхенна дlаеннай. 830 тонн йарсаш. Иштта дукхагlа дlачулургйолаш я помидораш а. Планагlа дlачудала деза баьцадаараш йиь эзар тонни декхарегlа йиь эзари ворхl бlаьи тонни долаш, цар лерхl ялх эзар тонн уж дlачудала.

Укх шера бlаьсти эзза техача хана шелал ярах совхоза болхлошта ма хетта дика хьийкъабац сом. Хlаьта а из дlачубалара план а кхоачашъе лерхl цар. Планагlа 2300 тонн дlачубала безача, хlаиэле а пачхьалкхенна дlабеннаб 1866 тонн сом.

Бархl бригадера болхлой ба совхозе соми баьцадаараш леладеча къахьегаш. Царна юкъе аьркача социалистически яхье дикагlа хьокхамаш доахаш хьабоагlа № 3 йолча Тепсуркаев Мовлде кулгалдеча бригадера болхлой. Планагlа 490 тонн баьцадаараш пачхьалкхенна дlачудала дезача цар хlаиэле а тlехкхоачашъяьй из. 606 тонни дlачу а денна. Иштта дика къахьег Чигирбиев Махьмада кулгалдеча № 1 йолча бригадерча болхлоша. Цар а хlаиэле тlехкхоачагъяьй шоай укх шерара баьцадаараш дlачудалара план, цхьа бlаь тонн гаргга планал совгlа дlачу а денна.

Дика толамаш доахаш къахьег № 6 йолча Хатуев Шамсудина кулгалдеча бригадерча баьцадаараш кхедераш а. Хlаиэле а планагlа дола баьцадаараш пачхьалкхенна дlачудена баьннаб уж.

Дикача хьокхамашца накъабаха лерхl совхоза къахьегамхоша КПСС XXVI съезда. Хьинар цо кхоеш къахьег бердигача болхлоша. Къаьстта овсарле дикка йолаш къахьегарах царна юкъера белгалбаьннаб № 3 йолча бригадера Мисаева Зара, Муртазова Маруся, Яхъяева Бинаж.

А. СУЛТАНОВ.

КОСМИЧЕСКИ НИКЪ БЕЛГА ТОЛАМЕ ЧАКХДАККХАРАХ

Кремле СССР-ен СРВ-ен космонавташта советски совгlаташ дlадалар

«Интеркосмос» яха дунен халкъашта юкъера lилман программа кхоачашъяра доагlаш дола даьккъа юкъедихьар СССР летчика - космонавта В. В. Горбаткосеи Вьетнама Социалистически Республика гражданина Фам Туанеи. Цар толаме никъ баро цlаьхха хьахьехар дерригача адамленна долчи гlулакха космос машаре караерзаече цох пайда эцачеи социалистически мехкаша вlаши цхьана леладеча гlулакхех доккха беркат доалийта.

26 августа КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежнева Кремле Советски Союза доккхий совгlаташ дlаделар В. В. Горбатковен Фам Туанан.

Совгlаташ дlалуча вар КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь К. У. Черненко, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела хьалхара заместитель В. В. Кузнецов, КПСС ЦК Отдела заведующи Н. И Савинкин, СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. П. Георгадзе, КПСС ЦК Генеральни секретара помощник А. И. Блатов, советски космонавташ кийчбара кулгалхо авиаце инарал - лейтенант В. А. Шаталов, кхыбола официальни нах. Хlаьта иштта СССР-ера СРВ посол Нгуен Хыу Май.

Совгlаташ дlалуш къамаьл дир новкъоста Л. И. Брежнева.

Новкъоста Л. И. БРЕЖНЕВА даь къамаьл

Хьамсара новкъостий, доттагlий!

Хоза хет космос тlа-тlа дукхагlа нах ухаш, хlаьта космонавтий дезал социалистически мехкий вежарашха долча халкъий къонгаш юкъеахарца боккхагlа хулаш.

Тахан а торо йолаш да вай кердача космически рейса доакъошхошка: цlи хезача СССР летчика - космонавта Горбатко Виктор Васильевичага а никъ беча цун новкъост хиннача Вьетнама гражданинага Фам Туанага а дег тlара моаршал хатта. «Салют-6» — «Союз» яхача орбитальни lилма тохкама комплекса тlа тохкамийн экспериментийн ерригa программа кхоачашъяьй цар. lалашмате дика кхоачашъяьй.

Из толам баккхаро вайна цхьана тlадбигай космически техника хьакхолларaш, лаьтта тlарча служба болхлой, хlаьта кхеталеш, ма хиллара, вай бакха-дика космонавташ Попов Леонид Иванович а Рюмин Валерий Викторович а буташ. цар дикача даьцна синна космосе тlаийцар дунен халкъашта юкъера керда экипаж.

Советски орбитальни станцешна социалистически мехкашкарча космонавташа - тохкамхоша хlана каст-каста визиташ ю. Советски космонавташца цхьана орбита тlа беркате къахьийгад Чехословаке, Польше, ГДР, Болгаре, Венгре вяхлаша. Вайна массанена къаьстта дика хет вьетнамски халкъа вякал царна тlакхийтта. Шай Даьхен йортамукъале лораеча денали турпалали тойтад Фам Туана. Хlаьта хlанэ ший халкъа сийле яьккхай космос кариерадеча.

Космически бувзамаш — из да социалистически халкъий йlаьххача хаарен чlоагlеп доттагlал дlахо дахьар. Хlаьта из доттагlал — хало тlаккхаьчача хана тешаме кхог гlортола а дикагlча вахара,-машареи прогресси тlехьа латтабеча къовсаме сийлахь-боккха низ а ба.

Вай, коммунисташ, чlоагlа тешаш да: социализма мехкарча халкъий доттагlала дийна кхьнаш цlаккха а лакъаргдац. Шерагара шу массаза доал кхы а къаьгагlа хургда из, хlаьта цох доала беркат — кхы а доккхагlа.

Новкъостий!

Дунен халкъашта юкъерча экипажа юкъе а волаш космически никъ беча денали турпалали гойтарах Советски Союза шоаза Турпала. СССР летчика - космонавта Горбатко Виктор Васильевича СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указагlа Ленина орден еннай.

Космонавта - тохкамхочоа, Вьетнама Социалистически Республика Турпала Фам Туана Ленина ордени «Доцю Седкъа» яха медали луш Советски Союза Турпала цlи еннай.

Уж совгlаташ дlалуш, деза новкъостий, шо моташ-маьрша хилар, шоана кердa хlамаш карагlдуалар, оаш керда доккхий толамаш дахар ловш ловца боакх аз.

* * *

Цул тlехьагlа къамаьлаш дир В. В. Горбаткосеи Фам Туанеи. Цар къамаьлашка чlоагlа тербам хlабахийта за а дийгlар тlовраш детташ тlа а ийцар.

Цхьана дунен халкъашта юкъера космически никъ бардиц ца далийтара В. В. Горбаткос новкъоста Л. И. Брежневна дlаелар орбита тlара хьаена орбитальни комплекса тlа дунен халкъашта юкъерча экипажо никъ барах йола свидетельство, космонавташа кулгаш тlаяздаь Леонид Ильича портрет, «Советски Социалистически Республикай Союза Конституци (Керттера Закон)» яха книжка.

Фам Туана новкъоста Л. И. Брежневна совгlата делар космосе хинна В. И. Ленина скульптурни сурт, СРВ Пачхьалкхен герб, город Ханоя Бадин яхача майдан тlара деза лаьтта. (ТАСС).

Сийле хийла хъалхалаттарий!

КПСС XXVI съезда яха ма йоагlара накъбахара районаша, предприятеша, организацеша 1980 шера июль бетта йолаьча социалистически яхьа итогашка а хьежа КПСС обкома бюрос, НГlАССР Министрий Совето, облсовпрофо, ВЛКСМ обкомо соцам баьб промышленноста, транспорта, бувзама, торговле, бытовой гlулакхаш дера балха хьоккамех

РАЙОНАШТА ЮКЪЕ:

КПСС обкома, НГlАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела Цlе байракхи дипломи луш, республикански газеташ тlарча сийлен Улга тlа а йоаккхаш **хьалхара моттиг**

г. ГРОЗНЕ ОКТЯБРЬСКИ РАЙОНА хьожае;

КПСС обкома, НГlАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а луш республикански газеташ тlарча сийлен Улга тlа а йоаккхаш **шоллагlа моттиг**

МАЛГОБЕКСКИ РАЙОНА,

УРУС-МАРТАНОВСКИ РАЙОНА хьожае;

КПСС обкома, НГlАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а луш, республикански газеташ тlарча сийлен Улга тlа а йоаккхаш **кхоалагlа моттиг**

ГУДЕРМЕССКИ РАЙОНА хьожае.

Производственни lилман-производственни объединенашта юкъе:

КПСС обкома, НГlАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела Цlе байракхи дипломи луш, республикански газеташ тlарча сийлен Улга тlа а йоаккхаш **хьалхара моттиг**

«ПРОМАВТОМАТИКА» lИЛМАН-ПРОИЗВОДСТВЕННИ ОБЪЕДИНЕНЕНА хьожае;

КПСС обкома, НГlАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а луш, республикански газеташ тlарча сийлен Улга тlа а йоаккхаш **шоллагlа моттиг**

«СЕВКАВНЕФТЕПЕРЕРАБОТКА» ПРОИЗВОДСТВЕННИ ОБЪЕДИНЕНЕНА хьожае;

КПСС обкома, НГlАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а луш, республикански газеташ тlарча сийлен Улга тlа а йоаккхаш **кхоалагlа моттиг**

НГlАССР ГОСКОМСЕЛЬХОЗТЕХНИКАНА хьожае;

КПСС обкома, НГlАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела Цlе байракхи дипломи луш, республикански газеташ тlарча сийлен Улга тlа а йоаккхаш **хьалхара моттиг** предприятешта юкъе:

«Старогрознефть» НГДУ,
Старогрозненски УБР,
ацетонови завода,
«Красный молот» завода,
«Электроприбор» завода,
Грозненски экспериментально-механически завода,
ТЭЦ-3,
текстильно-галантерейни объединене,
«Чечингтелерадиобыттехника» объединене,
Гудермесски маьлх вча завода,
Шалински мехлесхоза,
Грозный станце вагонни депо,
Грозненски междугородни телефонни станце,
Ресторанийи кафей грозненски треста

коллективашта хьожае;

КПСС обкома, НГlАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ а луш, республикански газеташ тlарча сийлен Улга тlа а йоаккхаш **шоллагlа моттиг**

«Грознефтегаз» межрайонни газови управлене,
СССР 50 шу дизара цlерагlча химически завода,
радиотехнически завода,
маьлхбузан электрически сетей,
макаронни фабрика,
Советски райпо

коллективашта хьожае;

КПСС обкома, НГlАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а луш, республикански газеташ тlарча сийлен Улга тlа а йоаккхаш **кхоалагlа моттиг**

«Грознефтеоргсинтез» объединене производственно-техническая контора,
Гl. Апряева цlерагlча «Электроинструмент» завода,
Грозненски мехлесхоза,
Грозный станце локомотивни депо,
технологически транспорта Ташкалински управлене,
Гудермесски горпищекомбинате

коллективашта хьожае

Гlишлошъеча балха хьокхамашка а хьежа

РАЙОНАШТА ЮКЪЕ:

КПСС обкома, НГlАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела Цlе байракхи дипломи луш, республикански газеташ тlарча сийлен Улга тlа а йоаккхаш **хьалхара моттиг**

г. ГРОЗНЕ ОКТЯБРЬСКИ РАЙОНА хьожае;

КПСС обкома НГlАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота луш, республикански газеташ тlарча сийлен Улга тlа а йоаккхаш **шоллагlа моттиг**

ГУДЕРМЕССКИ РАЙОНА хьожае;

КПСС обкома, НГlАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота луш, республикански газеташ тlарча сийлен Улга тlа а йоаккхаш **кхоалагlа моттиг**

НОЖАЙ-ЮРТОВСКИ РАЙОНА хьожае.

ГlИШЛОШЪЕЧА ОРГАНИЗАЦЕШТА ЮКЪЕ:

КПСС обкома, НГlАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела Цlе байракхи дипломи луш, республикански газеташ тlарча сийлен Улга тlа а йоаккхаш **хьалхара моттиг**

НОХЧ-ГlАЛГlАЙ ГlИШЛОШЪЯРА УПРАВЛЕНЕНА хьожае;

КПСС обкома, НГlАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а луш, республикански газеташ тlарча сийлен Улга тlа а йоаккхаш **шоллагlа моттиг**

№ 7 ЙОЛЧА СПЕЦИАЛИЗИРОВАННИ ТРЕСТА ГРОЗНЕНСКИ МОНТАЖНИ УПРАВЛЕНЕ,
«ЧЕЧЕНО-ИНГУШСТРОЙМАТЕРИАЛЫ» ПРОИЗВОДСТВЕННИ ОБЪЕДИНЕНЕ

коллективашта хьожае;

КПСС обкома, НГlАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а луш, республикански газеташ тlарча сийлен Улга тlа а йоаккхаш **кхоалагlа моттиг**

«ГРОЗГИПРОСЕЛЬХОЗСТРОЙ» института хьожае.

Новкъост Л. И. БРЕЖНЕВ Алма-Ата вахар

27 августа Москвера Алма-Ата вахав КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель новкъост Л. И. Брежнев. Цо дакъа лоацарга Казахски ССР а Казахстана Коммунистически парте а 60 шу дизар дездеча.

Аэродроме новкъост Л. И. Брежнев накъавоаккхаш бар КПСС ЦК Политбюро членаш, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидаташ, КПСС ЦК секретараш, кхыбола новкъостий.

* * *

Цу дийнахье а новкъост Л. И. Брежнев Алма-Ата дlакхаьчар. Аэродроме новкъостага Л. И. Брежневга дег тlара моаршал хоатташ вар КПСС ЦК Политбюро член, Казахстана Компарте ЦК хьалхара секретарь Д. А. Кунаев, Казахски ССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель С. Н. Имашев, республика Министрий Совета председатель Б. А. Ашимов, республика кхыбола кулгалхой.

Новкъоста Л. И. Брежнева накъабаьхкабар Москвий, Ленинграда, союзни республикай делегацешта керте а болаш юбилейни торжествашна баьхка КПСС ЦК Политбюро членаш В. В. Гришин, Г. В. Романов, В. В. Щербицкий, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидаташ Г. А. Алиев, П. М. Машеров, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Э. А. Шеварднадзе, союзни республикай Компартей ЦК хьалхара секретараш И. И. Бодюл, А. Э. Восс, Т. У. Усубалиев, Д. Расулов, К. С. Демирчян, М. Г. Гапуров, К. Г. Вайно, Литовски ССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель А. С. Барнаускас, кхыбола новкъостий.

Накъабаьхкараштa юкъе вар КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, КПСС ЦК секретарь М. С. Горбачев, СССР Министрий Совета Председатела заместитель З. Н. Нуриев.

Аэропорте а городе хьавоагlача накъагlа а новкъостага Л. И. Брежневга дlайха моаршал хетташ бар Алма-Ата баха нах.

(ТАСС).

Дикагlа кийчбе пропагандисташ

ХIана «Грознефть» объединене йолаш йолча партийни дешар вIаштIехьдаккхара система структуро йиш хулийт берригa коммунисташ дешара юкъаозда, хIаране башхалонашни хьашташи теркалде. Марксистско-ленински теори Iомаяра цабезам хилийташ тайп-тайпанарча къамех болча наха юкъе, сигаларча низех тийша я наьха а адамий бIаргчача общества а кхелаш ахаш, шоашкара хьадага а лувцаш динон киназон дувцача хабарашта моттиг йитац.

Укх тIеххьарча шерий белгалагIа йола оагIув я марксизмаца-ленинизмаца коммунистий меттел, парте боацийрий а дукхагIа хьаьш хилар. ТIеххьарча кхаь шера партийния экономически образоване сете деша багIараш шоаза хIана хиннабац аьна дукхагIа а хинна, 1979 — 80 дешара шера 10,5 эзар сагага дIанхаьчабар.

Марксистско-ленински образоване цхьаькха башхало я лохера звено, вешта аьлча юххьанцара политшколаш кIеэигаьлар. 1980—81 дешара шера цига дешаш берригa а 289 саг мара хургвац.

Цхьаннена а къайле яц, цхьаццайолча коллективашка образоване боарам лоха бола, коллективе тоъал авторитет йоацаш, кхычар дIаэца мегаргдола гIулакхаш доахкаш боаца нах агитаторалла-атеисталла, пропагандисталла чIоагIбеш йола моттигаш юкъ-юкъе нийслуш хиларах.

Цудухьа «Грознефть» объединене партийни комитето хаддаза шийй теркаме лоаттаду идеологически кадраш хьахаржара, балхаш тIа дIахийсъара, хьалхкхеира дош. Укх тIеххьарча шерашка пропагандистски кадрий состав тоъал дикагIа хиннай. Нагахьа санна 1977 - 78 дешара шера партийни сетера лакхера образовани йолаш 50 процент совгIа мара пропагандисташ хиннабеце, 1979-80 дешара шера 84 процент бар, хIаьта 1980-81 дешара шера партийни образоване системера берригa пропагандисташ лакхера образовани йолаш хургба.

404 пропагандистах хIара виъ лагIвар, агитаторехи политинформаторехи хIара ялхлагIвар, докладчикехи лекторехи хIара пхелагIвар Сийлахь-боккхача Даймехка тIема доакъашхой хинна ба. 30 процент гаргга пропагандистий 10 шу совгIа стаж я.

Пропагандистски кадрай состав иштта дика хиларо аьттув бола хьалаш хулийт деша багIарашта марксистско-ленински теоре чIоагIа знанеш ялара.

Масала, семинарски группа кулгалхо Петр Антонович Радкевич — «Грознефть» объединене гази мехкдаьттен доалла моттигаш кийчъяра отдела начальник, Сийлахь-боккхача Даймехка тIема доакъашхо. 13 шу совгIа ха я партийни пропагандист а волаш цо шийй берригa ниа, знанеш, опыт парте гIулакха дIатела. Пропагандистски балха тIа доккхий толамаш дахарах совгIата цунна тийннай парте Старопромысловски Ленински райкомий, «Грознефть» объединене парткома сийлен грамоташ. ЦIеча Седкъан Къахьегама сийлен III степенен орденний кавалер ва Петр Антонович, йиъ медаль еннай цунна. Производстве хьинаре къахьегаш, общественни вахаре дакъй лоацаш, дикагIйолча вахара поанце тIа латташ хиларо коллективера авторитет лахкъьай цун, партийни пропагандист хила бокъо яьннай.

Дикаена цIи хеза ба тха пропагандисташ Николай Иванович Сорокотягин — «Старогрознефть» НГДУ I-ча мехкдаьтта промысла заведующи, объединенерча мехкдаьтта дахара отдела воккхагIвола инженер, Сийлахь-боккхача Даймехка тIема доакъашхо Данилов Виктор Васильевич, дукха а кхыбараш.

Къахьегама коллектив атеистически интернациональни болх бе безаш йола керттера организационни звено а лоархIаш, тха партийни общественни организацешка керттера уйла тIайохийт коллективе беча индивидуальни балха боарам лакхбара.

Тайп-тайпара я индивидуальни балха методаш, средстваш, формаш — уж атеистически беседаш хинна ца Iеш, шийй ханнахьа деш дола дегтIара новкъостал а, динах тешар, лекце, театре, фильмага хьайна вахар а, моллагIа цхьа книжка деша могадар а, динах тешар художественни самодеятельноста, спортивни кхыча массови мероприятешта юкъеозар а да. Иштта царца доагIаш да цун уйла а йовкхо а еш хилар, цунах тешам болар, коллективана из хийра латтийга дIадоаккхаргдола хьалаш оттадар а кхыдараш а.

Индивидуальни балха толам балга динах тешачох хьалхашка авторитет йолаш волча пропагандиста опытахи эрудицехи тийша хинна ца Iеш, бIаргчача коллективах, динах тешараш производственни бытовойи гIулакхашка гIолла буззабенна болча берригача нахах тийша а да.

Тхона хетачох, динах тешарацца беш бола индивидуальни болх — из да къаьстта пропагандиста гIулакхаш коллективон общественноста хьегача къийца цхьана тардар. ХIаьта а, пропагандист-атеист боккхача лоархIаме ва.

«Старогрознефть» НГДУ коллективе де а доагIаш сийй деш я дукхача хана деца комсомольски политшколан пропагандист йола Зоя Сергеевна Даниленко. Цун школе деша багIараша Iомаю Iилман атеизма проблемаш. Шеко яц, из деккар аттачарех ца хиларах. ХIаьта а Зоя Сергеевна дика лоархIаю цунах. Из бакъ хилар хьахьокх, цунца деша багIараша дика проблемаш чIоагIа уйла тIайохийташ шоаш Iомаяь ца Iеш, коллективе хьинаре атеистически болх беш а хиларо.

ХIаьта цу управленера къона инженер Татьяна Ивановна Селюнина. З. С. Даниленкоз хьалхкхеяьр, лекторга атеистага дIанхаьчай знанеш.

Укхаза белгал ца даьккхача даргдац, Зоя Сергеевна ше а пропагандист хинна ца Iеш, дика лектор хилар а. Атеистически темаех лаьца цо ешача лекцешка гIадбаха ладугI «Старогрознефть» НГДУ коллективе меттел, Старопромысловски района школайи предприятейи коллективашка а.

Къахьегамхошта интернациональни кхетам балара «Грознефть» объединене коллективашка чIоагIа болх бу Сийлахь-боккхача Даймехка тIема ветеранаша. Город Грозне объединене системе болх беш ва 995 тIема доакъашхо. Царех дукхха а дукхагIчар хьинаре дакъа лоац кагирхошта интернациональнии патриотическии кхетам луча.

«СевКавНИПИнефть» инженер Гориславский Георгий Михайлович, Рудик Михаил Савельевич — тампонажни контора инженер, Данилов Виктор Васильевич — объединене гази мехкдаьттен дахара дешашта йолча отдела инженер, Базилевский Александр Моисеевич — «Старогрознефть» НГДУ 3-ча УДП начальник санна болча теоретически семинарий, комсомольски политсета кулгалхоша — «Сийлахь-боккхача Даймехка тIема а къахьегама а ветеранаша пропагандисталла болх бу 10 шу совгIа ха я.

Кагирхошта юкъе наст-наста къамаьлаш ду Иванский Константин Иосифович — «Старогрознефть» НГДУ начальник, Гвоздецкий Андрей Автономович — пенсионер, Мартьянов Борис Федорович объединене ГО инженер, кхыбараш санна болча ветеранаша.

Партийни организацеша чIоагIа уйла тIайохийт ветеранашта ошарашта цар хьехамаштен. Котаьлон Ди гаргакхоачаш еррига коллективашка торжественни собранеш а еш, цига царна дIател сийлен грамоташ, деза совгIаташ, цар сийна кагирхой сайренаш ю, ноахалий вIашагIхетараш ду. ХIаьта цига уж а вошаш а духовно бIаьхий хул. Царех лаьна хIанзаш дувц «За нефть» яхача дукхатиражни газетон къахьегама коллективашкарча венгазеташен.

Котаьлон 35 шу дузаш мехкдаьттахошта юкъе чIоагIа болх баьб интернациональни патриотически кхетам балара. Укх шера 8 мае мехкдаьттахой музее («Старогрознефть» НГДУ) хьайиллай тIема сийлен зал. Советски Союза мел вола 242 горно-стрелкови дивизе 769 артиллерийски волка ветеранаш гулбелар город Грозне Котаьлон 35 шу дизар мехкдаьттахошта юкъе деадар духьа.

Йоккха йоацача (35—40 саг) ветераний цу коллективо укх шера мае объединене предприятей коллективашта юкъе боккха кхетама болх бир, бе йоаллаш 1942 шера Старопромысловски района мехкдаьттахоша енна памятни байрахк а йолаш. Уж г. Грозне хиларах, 1980 шера мехкдаьттахошца уж вIашагIбеттабаларах лаьца кинофильм даьккхад «Грознефть» объединене киногруппо.

Цу полка ветеранаша массене а цхьатарра хьаккхайкадир, мехкдаьттахошпарадар санна дола вIашагIкхетар тIом дIабаьнначул тIехьагIарча деррига шерашка шоай цIаккха а хинна ца хилар. Я а йир мехкдаьттахоша цар чIоагIа йоакхо. 4 маера 13 мае кхаччалца цар мукъагIа дIаенна яр объединене гостиница, «Икарус» яха комфортабельни автобус, легковой автомашин — УАЗ. Грозне цар лаьхкача хан кIоарга лер йитар мехкдаьттахой дегашка. Мехкдаьттахоша массе метте эиваш, сувенираш телар царна, белабенна дукхалъухар.

Цунца цхьана, гуччахьа дIаяланза даргдац, беш бола атеистически интернациональни болх КПСС XXV съездо, цул тIехьагIа КПСС ЦК-е даьча соцамаша, вов. Л. И. Брежнева укхазанеша ма яххара ца хилар. ЦIенхаштта чакхбоалача боккхача балхаца цхьана юкъ-юкъе нийслу укхаза, вов. Л. И. Брежнева белгал ма даккхара, цхьаннена а хIана Iомадеш йоаца. ДукхагIа йолча хана берригача вай кхетама балха эулам деш йола формализми даьсса хабари.

Атеистически кхетам балара даькъера цхьаькха проблема я динах тешарий керттера контингент боккхий нахи бераши хилар. Нагахьа санна мировоззренех кхедара школе, пионерски лагерашка, кхыча учреждении оаха бераша белгалара болх беш бале а, кIезига бу из къобенача а могашал дика йоацача а нахаца. Клубашкеи библиотекашкеи, профсоюзни организацешка сайренеш, диспуташ, читательски конференцеш ю Iилман дини проблемаех лаьца. Цхьабакъда, цу категорех бола нах нагахьа хилац цу мероприятешка.

Кхыча городий опыт хьа а яйца, города профсоюзни клубашка «Къоаной клубеш» е «Къахьегама ветераний клубаш» вIашагIйохкаре уйла йича баькъахьа хила ма метар, цига царца предприятей, общественни организацей кулгалхой, лорий, юристий вIашагIбеттабала йиш хургйолаш. Укхаза чакъ пела а моллаш кердача хIамашта дагабуаьла, хIанзара проблемаш гуччахьа юьца, царех моллагIа проблема къоастаеча шоай предложенеш тела йиш хургьяр цар. Укхаза царна атеистически, интернациональни, кхыча темаех лаьца лекцеш еша, хьашт долча проблема хьакъехьа къовсо йиш хургьяр.

ХьавIашагIйохка тIаккха, мелав шоана новкъарле ер? ала тарлу.

Новкъарле еш саг вац, цхьабакъда, цу балха кийчбаьча культболалой кадраш-м йоацаш я. Из проблема хьалхашка оттан къоастае езаш йолен дукха ха я.

А. ЧАПАНОВ.

Ленина орден лелаеча «Грознефть» яхача производственни объединене парткома секретаре заместитель.

КОЛЛЕКТИВО БОЛХ ДИКА БУ

ФОТОРЕПОРТАЖ

Социалистически яхье хьайха а латташ, къахьегама толамаш доаха нах Iалаьмате дукха ба Грозненски радиотехнически завода коллективе. Цар цIераш йоахача хана предприяте кулгалхоша эгтара хьалхарчарца хьоахабу центральни метрологически лабораторера коммунистически къахьегама ударникаш, инженер Ифраимов Владимири радиоаппаратура регулировщик Алхазов Игори. Массаза а тIайнца [illegible] ихa тайна брак ца нийсойлийташ болх беш ба уж. Цудухьа оал царех ОТК болхлой тешам беннараш аьле.

Заводе лоархIаш сий деш ва радиоаппаратура регулировщик, коммунистически къахьегама ударник Перепечнев Николай. Цхьанкха смена дIанхийтац цо шийй норма 150 процентал чухьнахьа кхоачаяьъь. Цудухьа хьалхарчарца рапорт делар цо ихе шера задани кхоачаьъярах.

ШоллагIча цехе эгтара хьалла «Гиала-407» яхача кердача модела еш йола регулировщик кураевоаьрех ва Николай.

СУРТАШ ТIА (лаккехьа): коммунистически къахьегама ударникаш инженер Владимир Ифраимовы, радиоаппаратура регулировщик Игорь Алхазовы; лохехьа — радиоаппаратура регулировщик Николай Перепечнев. Из ва «Гиала-407» яхачи транзисторни приемника кердача модела регулировка аьр.

С. ХУГАЕВА суртащ.

ХАНАЛ АХ БУТТ ХЬАЛХА

Доккхий социалистически декхараш тIанийцад КПСС XXVI съезда сийленца накъабахаре «Промавтоматика» НПО Грозненски опытни завода болхлоша. Ханал хьалха уж кхоачашдара шерра социалистически яхь йоаржаьча цар дентара дега дикагIа хулийт шоай производственни хьокхамаш. Продукци маьхала яккхара бархI бетта ялан ханал ах бутт хьалха кхоачашъьяь цар. Цу юкъейисача хана паччахьалкхен планал совгIа маьхала йоакхаргья 140 эзар сома маьхал чухьнахьа йоаца товарни продукци. Валовой продукца арахецара бархI бетта задани а толамца кхоачашъеш я.

Пятилетка тIеххьарча шера дикка тоадаьд завода коллективо шийй технико-экономически хьокхамаш а. Планал совгIа продукци маьхала яккхарах, эIамигчул а доккхачул а кхомбарах пачхьалкхенна заданел совгIа бIаь эзар сом пайда баьб. Къахьегама овсарле лакхъяра задани 101 процент кхоачаш а еш, совхха укх хана хиннача 3.3 процент лакхъяьй из. Завода арахецача йиъ нагелена паччахьалкхен дикала Знак еннай. Шера тIанийцача декхарех предприяте еррига арахецача продукцех паччахьалкхен дикала Знак йолаш яр 15.6 процент хила езача, укхаза хIана арахеца из продукци 22.4 процент я.

Завода участкашка юкъе яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхай Дубовин Александр Андреевич керте латтача гальванически участка коллективо.

Б. КОСТОЕВ.

КЪАХЬЕГАМА ДИСЦИПЛИНА НРАВСТВЕННИ ЛОАРХIАМ

20 шу совгIа ха я Маматов Висангире Дауда Карабулакски автотракторни парке къахьега. Юххьанца автомашина водитель хиннав, цул тIехьагIа — тракторист, хIаьта хIанз подъемни крана машинист вола а массехк шу да. Нов. Маматов коммунист ва, хIаьта цун мIаIан фуд аьлча, из да, массаза а декхар кхоачашдеш бараш уйла дукхагIа тIайохийташ хила безилга, къахьегам дукха безилга, бехктокхам дIабехача халагIа йолча моттиге яча а ухаш а волга. «Сунжанефть» яхача мехкдаьттен гази йоахача управленен бурув тохара балхий Карабулакски управленен дукха объекташ хьалъяри эксплуатаци яра къаьнарча мехкдаьттахочо — механизатора дакъа лаьарца дувзаденна да. Дика болх барах тайпана тайп-тайпара совгIаташ дукха да цун, царна юкъе «Целина караерзарах» яха медаль а йолаш.

Д. В. Маматова портрет Сийлен Улга тIара Iодалаш, даим хери из предприяте партбюрона, профсоюза цеховой комитета юкъе. Эгтара хьалхарчарца еннай цунца коммунистически къахьегама ударник яха цIи. ХIаьта хьехамчий хьакъехьара къамаьл юкъедаьлча, дикагIчарна юкъе а дикагIа лоархIаш эгтара хьалхарча аргIанна цIи йоаккх Висангире Дауда.

Дукха ба цун ученикаш. Уж берригаш а хIанз шоай гIулакха квалифицированни говзанчаш ба, Ленина орден лелаеча «Грознефть» объединене тайп-тайпарча предприятешка, цу лаьнъе Карабулакски автотракторни парке а къахьег цар. Нохч-ГIалгIайчен викелаш, карабулакски бурувдеттараш, вежарашха йолча республика мехкдаьтта ганзашка бола никъ боаккхаш боахкача Грузе а ба уж. Цун ученикех цаI ва иштта Карабулаке подъемни крана машинистала болх беш вола цун эIамагIвола воша а.

Яхье баьннаб вежарий. Кхетадеш да, Висангире Дауд дукхагIа котвиина хургволга, цхьабакъда, укх тIеххьарча хана хьехархо эшаваьв. ХIаьта а, цо эша ма наьенй аьлла гIайгIа ца хилара совгIа, дагаьна тIадваха ва башха-дика хьехамча: тIаккха цун балха Iилма накъадаьннад-кх, иштта доккха беркат даьннад-кх цунах.

Хьалхалаттуш, хьехамча шийй гIулакха говзанча белгалагIа йола оагIош малагIаш я? Укхаза доаладича нийса хургда къахьегама дисциплина лоархIамах лаьца цо даь къамаьл.

— Дукхаза а эийнад аз, дисциплино яхачоа хьо мел ваьнна а тIераваьлча, моллагIча хIаманна Iа цхьа мело йича, дукхагIа кIаьдлуш хилар, — йоах Д. В. Маматова. — Вешта, кIаьдваларе гIоарал доаре фуд ца хоаш чаккхоал балха порядко, къахьегама дисциплино яххача тайпара Iа долла хIама деш хилча. Цу хана гIулакх а дикагIа лел, дега а паргIатагIа я. Вешта аьлча, болх дикагIа булу бухсоцаш балхах хьахинначоая сьа дега цIеналан юкъе нийгIан вIашдухьалелаш йолаш хIама ца хуле.

Къахьегамхочун керттера нравственни боарам а хинна дIаяттача духхьал цу хIамаша низ совбоах, инициатива дегIаккхувл, шийй коллективача, бIаргчача обществана дукхагIа а дикагIа а къахьега дог оттийт.

Боккъонца дог тега а деш хьахьокх из технологически транспорта Октябрьски управлене токарий МусоровгIар Петр Степановичен Андрей Степановичен къахьегама гIулакхаша. ДагадоххарагIа аьлча, граждански тIема турпала Мусоров Павела вIамагIа бола вахас-даьна баьвежарий ба уж, цун цIи лелаеш района керттера улица а цунна дегIа памятник а дагIаш майда а я. Шинне а ха цхьана лаьрхIача 150 гаргга шу да цар. Пенса тIа баха тIеххьанна дукха зама я, хIаьта уж хIанз а болх беш ба предприяте мастерске, дукха итташ шераш хьалхагIа дена. КъаьнагIа бола токараш коллектива берригача аленашта юкъе массаза а авторитет йолаш лоархIаши ба.

— Воккха саг духхьал цун ха дукха хиларах лоархIаш вац, — йоах вежараша МусоровгIар, — цо наха пайда бола хIамаш даьндаь дендаь лоархI. Шийй хана дукхе хIама бIаргадайна вола, моллагIчоачул а дикагIа вони диканн мах хоаш вола саг, бакъдар аьлча, цхьанна а хIаманца дика мара, зенен зуламен хIама ца де гIерт кхычарна. Масала, хьвеш йола хIама оаха нийса да хьехача, тхол тIехьагIа дукха болх бе безаргба шлифовальщика, слесара. Из метта йоалае гIерташ ха йоврьгр пар, садуергда, токараштa сердаргба. ХIана лу низаморгг?!

Долче, къахьегама дисциплино дIадехараш, балха динала дIалехараш дизза нийсен кхоачашдар — балха саг хьаровзнийташ йола лоархIаме нравственни фактор.

Халахете а, берригаш а бац цу деша уйла еш. Шоферо, шийй гIулаххешта тIера а яьккна, шийна оттаьб рейсаш яьц, масала, гIомара карьерерa гIишлоне.

— Сай е езаш хинна рейсаш ца ярах сайна зе дар мара, кхы хIама мича даьх аз, — яхаш бехказа вувл из шийх бехк баьккхача. ТIаккха, цо кхачча бесса дий из? ВIалла аьттехьа а дац. Из бахьан долаш, гучох, шийй норма кхоачаш ца еш висаа гIомара карьерера экскаваторщик. ГIум тIа ца озар бахьан долаш, гучох, да хIама доаццаш баьгIаб гIишлонхой, хIана аьлча кIеэиг - дукха марккал эшаш моттиг хиннай. Е де хIама доаццаш баьгIаб, е болх хьебеннаб духхьал цхьан шоферо дисциплино яхар ца дар, коллектива къахьегама ритм юкъагIьаккхар бахьан долаш.

Къахьегама дисциплина нравственни лоархIам шьрагIа бIаргагу бIарччача цхьан нарядагIа болх беш йолча бригадашка. Цу тайпара бригадаш хIанз вай кIезига яц промышленностe, гIишлош хьалъеча, транспорте, юрта боахаме. Ваьча балхах мах лу къахьегамах бухсоцаш хьахиннарашка хьенова, хIаьта къахьегамах цхьатарра лумах, бригада хIара члено къахьегамца дакъа лацара коэффициент тернал а еш. Укхаза цхьан саго дисциплина толхайча, цу сахьате ерригача коллективана Iатта из. Массане а тешаме, шийн низ меллаб болх бар, коллективана хьоазам ца хилийтар лоаш хул хIаравар. Цудухьа, массаза а яхар мо, дисциплина толхаьча сага берригача шийн новкъосташта хьалхашка жоп дала дезаш хул. ХIаьта цар лира баьикха бехи халагIа хул цунна кулгалхочун приказал е дисциплинарни взысканел.

Хьоацартьи вай, масала, тхьовра йийца технологически транспорта Октябрьски управлени. Укхаза я коммунист Л. П. Остриков керте латта комсомольско - кагирхой бригада. Новкъосташа теркалдаьд къона водитель Павлов корта бовча маларашта тIехьаваьннилга. Массанена а хоаш да цунах дикадар даргдоацилга. ХьалхагIа кIезагдукха мол, тIаккха — тIехьтIехьа дукхагIа. Иштта цкъа бригадира зийра буфетагахьа вода водитель. Рейсе бахачара цIабахка кхийна вож водителаш а яйца цунна тIехьа буфете чуваьннав бригадир. Уж баха дIаэттача, вешиг тохаш вагIаш шоай новкъост вайнав царна.

Цига цар цунга цхьанкха хIама аьннадац, духхьал шо бIаргаловрах са а кхийта яьтаз, хIаьта из доакха мIаIан долаш а да. Цкъа, бригада аргIанарча пятиминутке дисциплина хьакъехьара къамаьл юкъедаьлча, хьоахедир из дош. Вакъедар аьлча, новкъостех эхь хеташ вар водитель, тIаккха йист хила пурам а дийха хьалгIеттача цо дош делар, цу дегаазача гIулакха кхы тIехьаварг ма вац шe аьнна. Шийн дош кхоачашдир эIамигача саго. Иштта новкъосташа массане а цхьана йоакхо ярах къахьегама дисциплина, наькъагIа лелара правилаш толхаечара, кхыдола зулам де тарлуш долча гIулакхех ваьккхар къона водитель.

Иштта ба общественни мнение низ, коллектива воздействие низ. Цудухьа, къахьегама дисциплина толхаьчо бехи беча хана эттара хьалха уйлае еза дисциплина толхаьча саго малагIа выводаш ьай е я лаьрхIа ва, новкъосташта хьалхашка эхь хеташ, ше бехке лоархIаш вий хара.

Вовхами культуран дегIаккхувлара декхараш чоелханегIа хулаш латтача хIанзарча юкъагIа къаьстта лоархIаме я, лакха санхетам а болаш лелаеш йола къахьегама дисциплина, общественна хьалхашнара хIаране бехктокхам, хIара саген паччахьалкхени хьашташ мамогга дикагIа цхьана тардар. Цу деша йоакхо еш ба къахьегама дисциплина чIоагIъярен халкъа боьхаме кадраш хувцалулга лаьгIдарен хьакъехьара КПСС ЦК, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета, ВЦСПС соцам а хIаьта иштта партеи правительстваи кхыдола документаш а.

Партийни организацеша хадданза болх бе беза къахьегама коллективаш дикагIа вIаштIехьъяхаран дисциплина чIоагIъяраш. Цо гIо дергда Советски Союза Коммунистически парте XXVI съезда даха ма доагIара накъадахар духьа лелаеча социалистически яхье керда производственни толамаш дахара.

А. КУНМОВ.

БОЛХ ЛЕРТТIА ВIАШТIЕХЬБАЬККХАЧА

Машинаш селлара дукха йолча вай замагIа асфальт йилла някъ хилакза даргдоаца хIама а хинна дIаэттад. Иштта дола наькъаш хIанз городашка меттел, дукхача юрташка а да. Хана йIоахалла мелла чIоагIа баьбале а, някъ бох. ТIаккха из товбе безача отт. Кулгашца из тоабе безаш хилча дукха ха а къахьегам а дIабодаш гIулакх да из. Цудухьа из халла къахьегам машинашца беча баккхар хано дIадехаш да.

Иштта йола машинаш хьаю Грозненски экспериментально-механически заводе. Цига хьаеш я наькъашкеи тротуарашкеи асфальт ехача из юллаш йола «АР—53-А» яха машинаш.

Мишта кхоачашду шийн декхар завода коллективо? Пятилетка а цун тIеххьарча шера а заданеш хадданза кхоачашъеш хьайоагIа из. Укх шера дIабахача 7 бетта планагIа 1700 эзар сома маьхха продукци арахеца езаш бар болхлой, хIаьта цар хьайир кхы а дукхагIа мах бола продукци. ДIадахача шера цу хана хиннача юхе 5 процент дукхагIа хул из. Кхы а боккхагIа толам баьккхар продукци маьхала яккхара, вешта аьлча совхха цу хана яьккхачул 12 процент дукхагIа.

Хоаш ма дарра, къахьегама овсарле лакхъярга хьежжа лохлу продукци хьаярга дIадодар, лакхлу боалаш бола пайда. Цу тIехь хадданза къовсам лоаттабаьб завода коллективо. План тIеккхоачашйир. ХIаьта дIадахача шера ворхI бетта хиннача юхе пхиъ ахи процент лакхъелар из.

ЗаданегIа 391 эзар сома пайда бе безаш яр цу предприяте йоккха йоаца коллектив. 456 эзар сома пайда бир цо, вешта аьлча план 116,2 процент кхоачашйир, хIаьта соахьарчунга диллача 140 процент.

Асфальт йилла наькъаши тротуараши тоеш йола машинаш хьаярал совгIа, заводе арахец гIишлош еча эша аьнна лоамеш. Хоаш мадарра, гIишлош дукха хьаеча вай хана уж чIоагIа эшаш да. Коллективо арахец дIаоттаде а хьадаха я аттеи дукха ха йоас ца еза лоамеш. Уж болташца чIоагIде дезаш дац. ГIишлонхой чIоагIа раьза ба цу лоамешта.

Цу продукцена паччахьалкхен дикала Знак еннай.

Заводе хьаеш йолча продукце уж керттера ши тайпа хьадеш я къона коммунист Забобурин Алексей керте латта комплексни бригада. Укхаза белгалдаккха доагIа уж шаккхе а тайпа продукци вай республике меттел мехка дукхача моттигашка а кхоачаш хилар: Ленинграде, Мурманске, Казане, кхычахьа, кхыметтел доазол дехьа а.

Цу бригадаца 53 саг ва. Уж ба слесараш, токараш, электросварщикаш. Царех дукха бараш шиъ-кхоъ говзал йолаш ба. Цо йиш хулийт бригадага цIаккха а болх ца социйташ къахьега.

— Кхо бутт совгIа ха мара яц тха бригада вIашагIтеха, — аьлар Забобурина. — Цу лоацача хана а гучадаьннад болх комплексни беш хилча пайдане хилар. Бригада вIашагIтохале, масала, бетта оаха, хIанз тха бригаде мел болча наха, 20 машин мара яцар. Даггара тохаделча а 23 мара яцар. ХIанз цхьаккха бутт дIабодац 25-нел кIезигагIа машин еш. Иштта дукхагIа ду оаха гIишлошъераюта эша лоамеш а. Цун бахьан фуд аьлча, из да массане а хадданза болх беш хилар. Масала, хIанз санна слесарь, нагахьа хо шийн болх кхоачабенна моттиг хилча, кхыбола болх бе водацар. Нагахьа санна цо из бича а, цунна из дIаязбе йиш а яцар. ХIана иштта дац. Берригача бригадо цхьан нарядагIа бу болх. ХIаьта къахьегамах доагIар хIаранета кхоач цун разрядага хьежжа.

— Автоматаца машинана фенташ тIахьовзаеш йоаллача цхьан кхалсагахьа кулг дIа а кхехха, аьлар бригадира, гой, из дIараяр, тха электросварщица Петрова Галина Ивановна я. Цун болх бац хIанз цо бер. Сварка е езаш хIама доацендаь кхыдар деш я из. Комплексни бригада вIашагIтохалехьа из лергдацар цо. Шийн болх кхоачабелча хайна Iергьяр е кхыча кхелсага дIатIа а яха, хабаш дувцаш цун болх боабергбар.

Берригача советски наьха а санна, завода болхлой кхы а чIоагIагIа къахьега дог уаоттадаьд парте XXVI съезд гулъергья аьнна баьчна хоамо. Шерра яьржай цунна баха ма боагIара накъабалара тIеххьара социалистически яхь.

Съезда хьалхарча яхье, хьалха а санна, доккхий толамаш доах коммунистически къахьегама ударникаша электросварщикаша Петрова Галина Ивановнас, Панина Зинаидас, Гольдман Вадима, Казенков Петра, слесара Кречетов Николая, кхычар.

Ю. ЮСУПОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совете

ХАЛКЪА ПРОМЫСЛАШ ДЕГIАКХУВЛА

НГIАССР Министрий Совето дийцад халкъа художественни промыслаш дегIайоалаяра, арахецача изделей дикал лакхъяран ассортимент шеръяран республика моттигерча промышленноста министерства беча балхах дола дош.

ТIанийцача соцам тIа белгалдоанхх, халкъа промыслаш дегIайоалаяра министерства белггалара болх беш хилар. 1980 шера 5 бетта художественни йоазув тIа а долаш 5250 эзар сома маьха товараш хьадаьд, планагIа делаьрхIараш 4325 эзар сома маьха мара доацача, уж хIамаш тIехь - тIехьа дукхагIа хьаю. Художественни промыслаш изделей ассортимент шерлуш я.

КIезиг - дукха дикагIа хиннай арахеца художественни изделеш. Масала, арахеца хьалхарча сортах йола изделеш 75 процентага дIанхаьчай. Хадданза конкурсаши выставкаши ю художественни продукце керда образецаш кийчъяра.

Цунца цхьана, НГIАССР моттигерча промышленноста министерства бизза пайда эцац халкъа художественни промыслаш дегIайоалаяра, арахецача хIамай дикал лакхъяран ассортимент шеръяран йолча торонех. ХIанз а проектни низага дIакхоачаьяц Дубай - Юртара керамически хIамаш ю фабрика; эшшача боараме предприятешта художникаши хилаза баргбоаца специалисташ хилийтара дош мела къоастаду. хIана а къоастадаза да дахчан тIа догам ду, кхерий тIев мyIа тIев сурташ дехка специалисташ кийчбара дош. Экспериментальни художественни лаборатори йиллаянц.

Республикерча цхьайолча берий художественни общеобразовательни школашка декоративно - прикладной искусство Iомали, къахьегама урокаш тIа изделеш мишта кийчъе еза хьехац.

Моттигерча промышленноста министерствана тIадиллад лахе дийца кхоачамбоацараш дIададахара тIадерзадаь гIулакхаш чакхдоахилга. Карарча предприятешка художественни хIамаш дукхагIа а дикагIа а хьаяра, цар ассортимент чIоагIьяра «Ягидель» яхача Башкирски художественни объединене Iоаьнча опытах пайда эцалгей дIайоаржаелгей, творчески советий штат квалифицированни специалистех вIашагIтохилга.

Дуба - Юртарча школе дешархошта художественни керамика кийчъяра приемаш хьехара болх дикагIа вIаштIехьбаккхача барбац просвещене министерства. 1980—81 дешара шера деш школашка деша багIарашта чеканка, доагадарей гамаца дахчан тIа догам дара приемаш хьехаре, инкрустированни яра, художественни вышивка, къаман кучехьара йоазош дара факультативни занятеш дIайолае а хIаьта иштта Октябрьски дешара - производственни комбинате 9—10 классашкарча дешархошта чеканщика, къаман куцехьара догамаш деш волча декоратора профессеш Iомаелга юкъедахьа а деза.

Нохч - ГIалгIай АССР культура министерстве — г. Грознера берий художественна школана халкъа декоративни - прикладной искусства орнаментальни башхалонеш Iомаергйолаш специализаци яра дош къоастадолда.

НГIАССР госпланан культура министерстванен тIадиллад город Грозне дахчан тIа, кIада тIа художественни догамаш дара, керамика, кхерий тIа, муIа тIа, металла тIа художественни сурташ декхара специальностaшта дешархой кийчбу художественни училища йиллярах дола дош Iома а даь, цу гIулакха шоай предложени хьачулулга.

Къаман прикладной искусства этнографически материалаш Iома а яь, цар ларда тIа 1981 шу чакхдалалехьа художественни изделей ассортимент кийчйойла Нохч-ГIалгIай историе, социологе, филологе институтон моттигерча промышленноста министерствац.

РЕСПУБЛИКА ХАЛКЪА ТӀАХЬОЖАМА КОМИТЕТЕ

ЗЕ ДУ НАЬКЪАШ ДЕХКА

Даьча хьажаро хьахьевкхад Къилбаседа-Кавказски машиннаькъа Грозненски отделене, цун локомотивни депой локомотивни парка болх тоабара, ремонта дикал вӀяра белггала болх белга. Дикка боахк баьб ремонтни база чӀоагӀъяра, тепловозашта поточни методагӀа ремонт елга юкъедоаладара.

Машиннаькъа отделене локомотивни боахама отдело хьинарс болх бу: чакхдоах хьажараш, кхоачамбоацараш хилара бахьан тохк, уж дӀадахара де дезар ду.

Цунца цхьана машиннаькъа отделене балха тӀа кхоачамбоацараш а дукха да. 1979 шера а укх шера хьалхарча ялх бетта а Гудермески депо — 23, Грозненски депо — 17 брак хиннa моттигаш я. Укх деношка эӀамига периодически ремонташ ТО — 3 яха технически гӀулакхи шийн хаинахьа дац. Леда езача бесса сиха лелац локомотиваш, цу гӀулакхо хаьал хьалха йохаю цар дентелаш.

Локомотивай технически хьалаш хила деззача тайпара доацилга да шийн хан-хаплахьа царна ремонт ца елга. Де мел деза ремонтни балхаш а ца деш, локомотиваш наькъашка араювлийташ моттигаш хул. Цудухьа локомотивай дикнача даькъа планагӀа ца йоагӀаш дукихаза ремонт е езаш хул, цунга кхы тӀа материальни а къахьегама а низаш дӀаухийт. 1979 а укх шера хьалхарча ялх бетта а лакхехьа йийцача депошка планагӀа йоацаш 1000 совгӀа ремонт яьй. ПланагӀа йоаца ремонташ яра доадир 160 эзар сом ахча, царех 150 эзар сом дайнад ремонт ещ хиннача заводий бехках.

Хьажараш хиннача деношка ремонт ещ а технически гӀулакхаш деш в оттаьча хаьал духхагӀа лоаттаю локомотиваш. Тепловозий эксплуатационни парка духьал Гудермес депо 1979 шера денни буси 16,31 единица ха йоаййр. Укх шера а кхы дикагӀа гӀулакх дац укхаза. 1980 шера хьалхарча ялх бетта денни буси йоаль ха лаьрхӀача 10,29 единица хилар.

Хила езача боарам тӀа яц технологически дисциплина, лоха я налрай квалификаци, балхара дукха нах дӀабукл. Из деррига а эггара тӀехьа ремонтах а дола.

Грозный депо болхлой юкъера разряд 3,7 йолац ба. хӀаьта ремонтни балхашта эшар — 4,3. Кхы дикагӀа хьал дац Гудермес депо а. Совхкеи укх шера ялх беттен цу шин депо балха хьайӀцав 919 саг. балхара дӀаваьннав — 1002 саг.

Локомотивни депошка, технически гӀулакх деча пункташка тоъам хилал инструменташ, запасни оатхалаш яц. Локомотиваштa доагӀаш дола гӀулакх ца дара бехке ба Грозненски Гудермесен депой начальникий заместителаш ни. Андреевн, Кухион. Цар лоаттабе боагӀача бесса тӀахьожам лоаттабац локомотиваштa ремонт а технически гӀулакхаш а деча. Ремонт е йоагӀача бесса ца яьваш бехктонхаме уттабац. Шин депо команден составо теларо тепловозашта ремонт яра а технически гӀулакх дара а йола график. Шийн хан-хакахьа чакхдахац дикала деноц.

Грозненски Гудермесски депой боккхагӀйола приемщикаш ни. Рудник, Семенков, долаш дола кхоачамбоацараш дӀадахара сарнагӀ боллац, эсала тӀахьожам лоаттабу тепловозашта ремонти технически гӀулакхи деча, депо начальникаша шоашта ль замечанеш мишта кхоачашъю хьажац.

Къаьстта дукха кхоачамбоацараш да Грозный депо (начальник нов. Варелас, начальника заместитель нов. Андреев). Укхаза каст-каста телхаю тепловозашта планово-предупредительни ремонт яра система. Шийн ханнахьа ремонт ца яьча локомотивни парка хьалаш соахка хинначул белггала вовгӀа да. Цудухьа укх шера планагӀа ца йоагӀаш ремонт е езаш 60 совгӀа моттиг хиннай, соахка 36 гаргга мара ца хиннача.

Депо ремонт еш е цунга хьежаш латта тепловозаш болх беча парке бокъо йоацаш дӀаязъю. Цу гӀулакхо тепловозни парка хьалаш хьахьонхаш йола отчет харцахьа йоакх. Харцахьа отчеташ тергьяцар депо начальника эксплуатаце дешашта волча заместитело нов. Тарасова тоъам болаш тӀахьожам лоаттаборе, шийгара доагӀар доре.

Цу тайпара дола кхоачамбоацараш доллашехь а машиннаькъа учетен отчетностен отдело (нов. Гусанов) из доа тохиаш дӀезанга хьажараш ду. Соахка а хьажараш дарах йола план кхоачашъяьлц отдело, хӀаьта укх шера оӀалла а техкадац из доаш.

Локомотиваштa шийн хан-хиннахьа ремонт а технически гӀулакх а ца дарах строги выговор яьй Грозненски локомотивни депо начальника А. Н. Вареласа.

Локомотиваштa ремонт а технически гӀулакх а деча боагӀа тӀахьожам ца лоаттабарах, кхоачамбоацараш дӀадахара де дезар ца дарах Гудермесски Грозненски локомотивни депой начальникий заместителашта А. А. Кухновеи М. М. Андреевнеи выговораш яьй.

Локомотивни парко беча балхах лаьцца харцахьа отчеташ теларах выговор яьй Грозненски локомотивни депо начальника заместителa А. М. Тарасовна.

Теркаме нийцай машиннаькъа Грозненски отделене начальника заместителa Г. В. Мамнева гучадаьха кхоачамбоацараш дӀадахара тӀахьожам оттабергба аьнна яь заявлени.

Иштта бехктонхаме ззаб Гудермесски депо начальник М. Н. Степанов, керттера технолог нов. Смоляков вокхагӀвола приемщик нов. Семенков.

Грозненски Гудермесски локомотивни депой начальникашта тӀадиллад локомотиваштa дерттӀа ремонт а технически гӀулакхаш а ца дараш материальни а дисциплинарни а бехктонхаме озилга.

Ӏан кийчо мишта ю

ДОАХАН АРА ДИСАР КХЕРАМ БОЛАШ ДА

Дукха хьайбаш да «Ингушский» совхозе укх Ӏай кхаба дезаш — докхка а оӀамига а 1200 бежан, царна юкъе биъ бӀаьи ах бӀаьи етт а болаш, 12000 устагӀа. Кхетош да, лерттӀа уж Ӏангара доахилга керттерча даькъе хаинахьа Ӏана кийчо ярах тийша долга.

Хьайбаш диза долашн дӀайха латташи Ӏингара дахара массе оагӀорахьара хаинахьа кийчо арал бехктонхамегӀа деихар дац тахан юрта боахама къахьегамхой. Йицъяллийта йиш яц доакъарий кхоачам ца хилар бахьан долаш соахка совхоза хьайбаш леладераша лайна хало.

Из кхета а деш, дукхха а дикагӀа вӀаштӀехьдаьккхад боахаме доакъараш Ӏалашделга. Укх шера дика эттача Ӏалима хьалех пайда а эцаш хӀаналехьа укхаза Ӏалашъяьй 1100 тонн йол, 1600 тонн сенаж, 2200 тонн ча, 162 тонн баьца хьоар. Йолаш волча торонех пайда а эцаш дӀахохьош да боахаме гӀожа доакъараш Ӏалашделга.

Дикна ха я совхозе силос дӀайоллара балхаш дӀадоладаь а. Эггара хьалха укхаза дӀаеллар эрий тӀаьнинача суданкан генарийн силос. ХӀанз хьежкӀий силос дӀайоллаш ба совхоза доакъараш Ӏалашдераш. Дерригa а шин эзар тонн гаргга моша доакъар кӀовгашка Ӏочуделльд укхаза хӀаналехьа. Бакъда, из планагӀа доагӀачул кӀезигагӀа да. Укх шера 1200 тонн силос йола езаш ба совхоза къахьегамхой.

— ГӀожача доакъарий кхоачам во бац тха укх шера, — йоах совхоза керттерча зоотехнике Эгиев Ахьмада, — цар дикил а кхоачам болаш я. Цхьабакъда, Ӏай жан доахани латтаргдолча хьатӀаза дӀаоттадаьр мара доакъер ларзӀац хьайбаш леладераша. Из гӀулакх эсала латт тха. ХӀанз а ара латт кийчъяьча аьлах ах тергга яр. ДӀадоладеш мара дац ча хьатӀаоазилга. Жа латтача ялхнахьа итт-итт тонн ча денад, эшар 50—60 тонн долча. Ӏай дукхха а халагӀа хург ма дий доакъараш хьайбаш латтача хьатӀада...

Геттара во латт совхозе Ӏана кийчон шолла гӀа оагӀув: доахани жан латта моттигаш тоаелга, йӀоахъелга. Цу оагӀорахье тахханалца цхьаькха а хӀама даьдац укхаза.

Укх Ӏай араюккъе дисар кхерам болаш да совхоза цамогаш дола диъ бӀаь гаргга бежан, царна юкъе детта доахан а долаш. Отара реконструкци а еш, капитальна хьалде дезаш да укхаза бӀаь Ӏатта лаьрхӀа кхий, иштта хьалъе езаш я 50 моттиг йола профилактори. Уж гӀишлош хьалъе езараш ба «Чечениигушвино» объединене МогӀалбинерча № 4 йолча ПМК гӀишлонхой (ПМК начальник М. Дзейтов). Цул совгӀа, капитально тоаде деза цар кагий доахан латтаргдола отар а.

— Укхаза бе безар Ӏалаьмате дукха болх ба, тӀатеӀла беш хилча а шелъялалехьа чакх ца белар кхерам болаш. Бакъда, тахханалца ПМК болхлоша хьадаь ер ма дий аьнна корта болаш хӀама дац, — чӀоагӀа раьза воацаш дувц Эгиев Ахьмада. — Гуча тайпара, пеньш мара хӀама дац. Кхо арадоакхха транспортераш оттае сангар а дьнкхай. Цхьа бутт совгӀа ха я укхаза ПМК гӀишлонхоех саг ца хула, болх сеца латта. ПМК кулгалхошца дувцарах хӀама а ца хинна. «Чечениигушвино» объединене а летквад тхо. Цхьабакъда, кхы хувцадена хӀама дац. Оахош фу дергда ца ховш дисад тхо...

Цу деша дӀенхаштта уйла е а совхозаца даьча договорах шоаш чакхдаха тӀаийца балхаш ПМК гӀишлонхошка хаинахьа чакхдахийта а деза объединене кулгалхоша. Из ца дой, хьатӀадоагӀача Ӏай араюккъе дисар кхерам болаш да совхоза массехк бӀаь бежан.

Кхы дикагӀа лелац укхаза совхозо чакхдаха дезаш дола Ӏана кийчо ара балхаш а. ХӀанзчул тӀехьагӀа тоадеи дӀовхден дезаш детта доахан латта доккха ша кхий, профилактори, доккхагӀдола Ӏаьсий латта цхьаькха кхий да СоагӀапчарча доахан кхоабача ферме. Иштта товен йӀоахъен езаш я ерригa жа латта моттигаш а.

Топпар хьаха, кӀир тоха, маӀараши корашц тоаде, дӀоахде, кизгаш тоха дезаш я доахана жан латта моттигаш. КӀезига болх бац бе безар. Цхьабакъда, уж балхаш-м мичча хӀна а де кхуврздар, аьнна хеташ ба ферма кулгалхой а совхоза хьайбаш леладара специалисташ а. Из харцахьа уйла я. Хаинахьа ца дьар тӀехьагӀа халагӀа хул.

Доахани жан латта моттигаш де мел дезар даь хьатӀадоагӀача Ӏанга кийчъяра цӀенхаштта йоаихо е еза «Ингушский» совхоза директор партком. ХӀана аьлча, Ӏа хьатӀакхача йисар дукха ха яц.

А. БАСИЕВ.

ОВСАРЛЕ ЛАКХА ЙОЛАШ

Укх шера силоса лаьрхӀа цхьа эзари ялх бӀаьи гектар гаргга хьажкӀаш хьалкхеьй Грозненски района «Загорский» совхоза механизатораша. ХӀане хьувкъам чуэцаш боахк уж. Цхьа эзари йиъ бӀаьи гектара тӀара яраш хьекха яьхай цар, шийтта эзари ялх бӀаьи тонна моша силос а шийчъеш. Йокъал йолаш ха оттарах хьажкӀаш дика хиннаяц. ПланагӀа хӀара гектара тӀара 115 центнер моша доакъар дала дезача, юкъера лаьрхӀача доалар 98 центнер мара дац. Шоай махулла цох хӀама ца дойташ из дукхагӀа кийчде гӀерташ къахьег цар. ХӀара дийнахьа шоай балха нормаш 130 — 150 процент кхоачаш а еш къахьег комбайнаш лелаяча механизатораша Шабаев Мовлде, Мусуев Висита, Султанов Хежбе, Байгиркев Алимпашас. Омаров Вахас, силос тоӀаеш боахкача Автаев ТӀахӀира, Тохтарбаев Апте, кхыбараша.

ТӀехьа ца доалийташ хаинахьа чакхдоах совхоза механизтораша кхыдола балхаш а. ТӀадоагӀача шера дика хьувкъам болаш культураш хьалкхейра тӀатеӀла лаьттанара балхаш деш боахк уж. Пхи эзар гектара тӀа на бола плати пхи бӀаь гектара тӀа доакъара лаьрхӀа кхы тайпа культураши дӀае езаш ба механизатораш. Цар аьттув баьннаб хӀанзале кхо эзари бархӀ бӀаьи гектар лаьтта культураш дӀас мара ца езаш кийчдаь Ӏодилла. Ялхайтта агрегат йоалл из оахаш. Шоайла ялхе а баьнна къахьег механизатораша. План дикка тӀехкхоачаш а еш, хӀара дийнахьа цхьа бӀаьи ах бӀаьи гектарaга дӀакхоачаш лаьтта бах цар. Овсарле лакха йолаш къахьег механизатораша Нохаджиев Султана, Чучаев Шамсуде, Калхаров Шамхана, Исламов Султана, Салайов Шамхана, кхыбараша. Юкъера лаьрхӀача 150 — 170 процент кхоачашъю цар шоай дийнахьара балха нормаш.

ТОРОНЕХ ПАЙДА ЭЦАШ

Шелковской района «Коминтерн» яхача колхоза хьайбаш леладераша доккхий къахьегама толамаш доах. Боахаме 40 эзар гаргга устагӀа, 2300 совгӀа хьакха, 2200 бежан да. Чакхдаьннача Ӏай хьайбашта тоъал доакъар Ӏалашдаьдар, цудухьа хьайбаш кӀал ца дусаш дика Ӏангара даьлар, лохъялазар хьайбашкара йоаккха продукци. Хьайбаш леладечарна юкъе яьржача социалистически яхье колхоз районе хьалха лаьтта ца Ӏеш, республике дикагӀа толамаш доахачарна юкъе а я. Укх боахамо плавал совгӀа итташ тоннаш дулх, шура дехкад пачхьалкхенга. ХӀана ферме беттача хӀара Ӏаттагара 10—12 килограмм шура йоакх.

— Толам баккхара аьттув болаш дар, — дувц колхоза керттерча экономиста, Л. Шаповалова, — хьайбашта шортта доакъар хулийталга. Доакъар Ӏалашдара гӀулакхах боахама къаьстта даькъа деьд оаха. Цу гӀулакха лаьрххӀа комплекс вӀашагӀъеллай. Комплексана керте латт лакхера образовани йола коммунист Абдулмежаров Абу. Массе тайпа инвентарь йолаш йолча комплексо колхоза хьайбашта мел эш доакъар Ӏалашду.

Доакъар Ӏалашдара балхаш ипатовски методагӀа чакхдоах. Цо вӀаштӀехьдоаккх эггара бехктонхамегӀа йолча хана эшача моттиге техника; нах дӀахьожабелга, дикагӀа йолча хана агротехнически мероприятеш чакхйоахилга, кхашка деча балхашта тӀахьожам лоаттабелга, машинаша хадданза болх белга.

Доакъар Ӏалашде йиш мел йолча моттигашкара Ӏалашду. Йолча торонех бназа пайда эц. Соахка доакъара лаьрхӀа 200 гектара тӀа дӀайийнаяр соя, хьажкӀаш, генараш. Цох тӀехдика, мах бола моша доакъар, 2 эзар тонн совгӀа силос яьйир. Ӏай, халача хана, чӀоагӀа накъаьлар из. Из бахьан долаш шура дукхагӀа яьккхар, хьоанил а лакхагӀа яр цун хьалха хиннача.

Укх шера коминтерновцаша кхы а дукхагӀа дӀайийнай доакъара культураш, цар 320 гектар дӀалоац. Хьалха колхозо дӀаювш хинна дукхача шерашка тӀаювла баьцаш боахама тоъам беш яцар. Цудухьа укх шера кхы а дукхагӀа дӀайийра баьцаш. ХӀанз боахаме цар дӀалоац 1280 гектар.

Цул совгӀа, гурахьа дӀадийна ялат чуйиццачул тӀехьагӀа укхаза дӀаюв доакъара культураш. Колхозе цар дӀалоац цхьа эзар гаргга лаьтта.

ДоакъарийнA чӀоагӀа накъадоал ча. КӀа, дуга, кхыйола ялата культураш чуйиццa баьлча колхозхоша дерригa ча хьагул а дий, доакъара гранулех дӀатох.

Укхаза я республике эггара йоккхагӀчарех цаӀ йола доакъара цех. Из бӀарттача шера цаладдаш болх беш я. Цо кийчду витаминни хьоар, гранулаш. Денней буси цо арахец 80 тонн мах бола доакъар.

Доакъара цеха аппараташ тӀа болх беш ба хьишар дола колхозхой. Балха темпаш лох ца йолийташ къахьег коммунист А. Стороженко керте латтача коллективо. Яхье котталонаш йоахаш хьабоагӀа болхлой Ф. Сайко, Н. Ткачев. Цар хӀара дийнахьа пкъан азизен — шоаза кхоачашъю нормаш.

КӀоагашка чуйоллача силоса, кхыча доакъара дикалга хьожаш ба Шелковской района боахамий юкъарча лабораторе болхлой.

Укх деношка цхьан минута лаьгӀлац доакъар Ӏалашдеш йоаллача техника титаш. ЦаӀ ахи шера лаьрхӀа Ӏалашду колхозхоша доакъар. Хьинаре къахьегаш ба механизатораш Е. Павлов, А. Абумуслимов, М. Косогов. ТӀехкхоачашъю цар плановн заданеш. Хов Ӏа гаьна доацилга.

Л. САИДОВ.

Доазол дехьара

КӀайча кӀен администраце «чӀоагӀбаь» экономически никъ американски къахьегамхошта бала а хиина кхача. США хӀанз бе болх боацаш 7,5 миллион саг ва, хӀаьта уж кхы тӀа совбувлаш латт.

Къаьстта хала ха тӀа эттай автомобилашъераштa. Цу даькъера бе болх боацаш висав укх тӀеххьарча хана 35 эзар болхло. Американски автомобилестроени, белгалдоаккх «Ньюсуика», 30-ча шерашка хиннача «йоккхача депрессе» хана деиз ца хиннача кризисо вӀалийтий, яхаш.

СУРТА ТӀА: Терри Гриффин — детройтски автомобилашъер эзараш бола шийн вокъастий санна, балхара дӀаваьнхав. Американа ца эшача наьха списка тӀа вахав. Хоаш дац цу низах хилача болхлочуйга адамашта хилаза яргйоаца къахьега бокъо маца кхоачаргья.

ЮПИ-ТАСС сурт. ТАСС фотохроника.

АПН корреспонденташа хоамаш ду

СССР—Ирак: Дукан яха ГЭС—цхьана гӀулакхаш леладара масал

Дукан яха Ӏам къаьнарча иракски карташ тӀара корабоагӀаргбац хьона. 60-ча шерашка, хий фордах дӀахкеттача метте бердашта юкъе тоӀаяь лълла вади (догӀаш дийлха хьаӀайнача хиво юкъюкъе хьалъюзаш йола яьссача арара екъа атагӀе) лакха сунт а теха дӀакхайлачул тӀехьагӀа хьахиннаб из. ВӀаьстан юхье цун маӀара гаргаш дӀахъовлалора, тӀакиха доамашнара Ӏоухача догӀаь хия тоатолаша тӀанкӀ аьле хьалбузар искусственни Ӏам. Аьхки Ӏама боарам лохлора: иракски ирригатора — ша цхьа дакъа хий кӀезиглуш латтача Тигра чу хьежадора.

70-ча шерашка энергетикане гӀулакх ле оттабе лаьрхӀар Ӏам. Ирака дехар дарах советски специалисташа укхаза тонкамаш а даь, ГЭС хьалъе проект оттайир. 1975 шера хьалбе болабаь из гӀирс нийсса пхи шу доаллаше а, укх шера июль бовш, хьалбаь баьлер. Дукана берда йисте хьалъеттар ГЭС-а подстанце здани, гӀенна боле боахам, административно - производственни корпус, нах бахача цӀеной посолок.

«Халъяь ГЭС, — аьлар соца къамаьл деш Ираке СССР экономически советника дехкараш кхоачашдеш волча Жоглов Николая, — тахана дийнахьа Иракски Республика эггара боккхагӀбола гидротехнически гӀирс ба. Цига оттаьй Ленинградски металлургически заводе хьаьь турбинаши «Уралтяжмаш» яха марка тӀалатта генератораши. ГӀирс хьалбеш лаьттача шерашка вӀашагӀъеллар 6 эзар тонн совгӀа оборудованни металлоконструкцик, чуеттай 43 эзар кубометр совгӀа бетон. Ӏалаьмате дукха лаьттанцарен довнам чхерашцарен балхаш даьд. Иракцаша айхха бувзам а болаш къахьийгад советски специалисташа. Уж совцабаьбац е халача климатически хьалашта а — аьхка Ӏиийе 40—45 градусага кхоачаш дӀайха хул, хӀаьта Ӏай цӀанкха а ца соцаш догӀаш делх, е чоалхапеча лоамие рельефо а.

Станце дог, — йоахар дӀахо Жоглов Николая. — хӀараир 80 мегаватт низ болаш йола цун пхиъ энергоагрегат. Цу ерригнеша а тешшаме бу болх, хӀаьта царех кхоъ 1978 шера дена халданза болх беш я. ГЭС-е болх бе моттигера персонал а кийчъяьй. Масайтта иракец стажировка еш хиннав Дагестанерча Чиркейски гидроэлектростанце. Белгалдакхха деза, гӀирс хьалбаь баьнначул тӀехьагӀа цига дика школа чакхъьккха бола дукхха моттигера болхлой Дуканацара ца къаста лаьрхӀа а эксплуатационникий штате дӀачубаха а хилар. Дукана тӀара ГЭС — СССР-ои Иракои цхьана толаме гӀулакхаш леладара масал».

...Дукански водохранилища сийна боси маьлхо довгадаьча довкъий ӀажагӀа боси вӀашагӀъийнаб. Цун бердашта йисте латта чкъаьрахой шаландаш. ХӀаьта ГЭС-а машинни зале цхьан вӀарагӀа таташ ду турбинаша. Укхазара электрически ток гонахьа ядача городашкен Ирака къилбаседехьарча юрташкея йода. Цхьана леладеча советско-иракски гӀулакхех хьахиина керда объект цхьан хана тӀехьайнса хинна край арганкхара гӀулакх де йолаеннай.

Дукан яха ГЭС — Багдад.

Юрий ЗИНИН,
АПН соб. корр.

Сионизм — ше маяра йийцача

Милитаризацех дегаондло а еш

«Шоай тӀема-фецарча нецашта модернизаци йой оаш? Шердой оаш уж? Керда оборудовани лехий оаш?.. Шун гӀулакха кийча я израильски авиационни промышленность», — цу тайпара реклама я 1979 шерара «Дуней ерригa самолеташ» яхача сборника тӀа. Ше хьаду герзаш дохка рынок шеръяра, Израило хьегача къин цхьа дакъа мара хьахьоххац ю. Такан укхаза дукха лазду «экономически стратеги кӀоаргга хувцарца белгалйоалаш «йолча обороннa тӀерзаяьча промышленни практика» хьакъехьа. Цун маӀан сенах латт аьлча, йоах, из латт, арахьарча герз лоаттадерех, эггара хьалха США-х, «тийша хӀама доацаш» а мехка хьалхашка латта экономически халонаш доазол дехьа дохка герзаш кхахьийтарца эшаярах а.

ХӀаьта ма дарра аьлча, «оборонни» тезисашта тӀехьашка латт кховзткъе иттлагӀа шераш долалуш мехка экономикана боарам боацаш беза мухь а хиняа тӀайнжа Ӏалаьмате йоккха тӀема-промышленни комплекс Израиле хьалрга кхоачань йола территориальни экспансе традиционни политика.

Укх тӀеххьарча 20 шера Израило милитаризацега дӀаухийтар шозза совгӀа дукхагӀа хиннад. ХӀана шера 4 миллиард доллар гаргга хул из. ТӀема гӀулакхашна дӀаухийтар бахеча наьха хӀара сага сих лаьрхӀача НАТО мехкашкарчул диаза дукхагӀа да, хӀаьта лоаллахарча Ӏарбий пачхьалкхенашкарчул иттаза дукхагӀа да.

Ше мадоадда тӀема гӀулакхашна дӀаухийтачоа ӀотӀатоха еза гӀирсаш хьалдара оборона министерства яь Ӏалаьмате дукха контракташ. Масала, кэмп-давидски вӀӀадага хьежжа Синайсни яьссаленера Негеве хьа а ала цига нерда боаш хьалъярга, цига дохкаш латта массе оагӀорахьа долла наькъаш. тӀема кхоачам чулоаттабара хьалъеш латта силадаш, хьалъеш латта бувзамеи чӀоагӀаленийн линеш йоацаш, Израила дӀагӀоргда 3 миллиард доллар.

Герзаш хьадарга Ӏалаьмате дукха ахча дӀадахийтарал совгӀа, Израило хала мухь ги беллаб шийна доазол дехьара герзаш нйдарца а. Юхкера а кхыча лачхалкхенийн цунга доалла декхар боарам боацаш дукха да — 15 миллиард доллар. Карара шу чакхдоалаш кхы а 33 процент лакх а денна 20 миллиардага дӀахоачаргда из.

Мехка бахача нахага фу кхоач тӀема кийчонга Ӏалаьмате дукха ахча дӀаахийтарех? ХӀана инфляци кхо знах йолча цифраца юсташ я — 115 процент, масала, 1979 шера. «Инфляце, — белгалдоккхар «Форчун» яхача американски журнало, — ма дарра аьлча цхьаине а цунца къовсам лоаттабе низ боацача йоалаш, селлара чӀоагӀа легаяьй израильски экономика: Укх тӀеххьарча 12 бетта керттерча яхачан продуктай маьхаш 147 процент лакхденнад, чуӀеча фусамга бода мах — 151, медицински гӀулакх дарга — 127, дешарга бола мах — 93 процент, хӀаьта хьабе болх боаца нах шозза дукхагӀа хиннаб».

Цхьабакъда, цу тайпарча хьала вӀалла шек а бац оборона министерствана бюджет «йоккха стимул» и израильски экономикана яхаш, кӀиргдаь дувцаш бола тӀема-промышленник комплекса дай. Къахьегамхошта эшараш дикa а денна, милитаризацехи экспансионизмахи дегаондло яьй Израила Ӏаьдалаша.

Павел ДАВЫДОВ.
(АПН).

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА ХОАМАШ

ПНОМПЕНЬ. Кампучийски халкъа хьалхашка бокъонца шийн сий доадаьд Пол-Пота - Иенг — Сари — Кхиеу Самфана клико. Бохабакза бйса, Таиланда территоре тӀа йовхале кораль полпотовцаш мородерий довстама бандаш а хиина лел, хӀаьта «демократически Кампучие» правительство оалаш йолгун шийн доалахьа е территори а яц, е кампучийски халкъо хьалоахаш а яц, цудухьа цун цхьаккха бокъо яц дуней халкъаштa юкъерча цхьана а организаце цун цӀерагӀа дӀаутта, аьнна хьакхайкадир укхаза хиннача пресс - конференце НРК кхыча мехкашцарча гӀулакхий министра Хун Сена.

Пекински Ӏаьдалаш, Таиландерча полпотовски бандашта гӀо а деш, цу тайппара таиландско-кампучийски доазов тӀа дов доладайтар духьа цӀур юкъе болла гӀерт. Цу тайпара дов, белгалдаьккхар министра, е таиландокп а, е кампучийски а халкъашта хьашт долиш дац. Индокитая халкъашта духьала нерза экспансионистски планац дага йолча китайски гегемонисташта мара гӀойле йолаш дац из.

КУВЕЙТ. Шоай банкашка уллача пачхьалкхений мехкадаьтта экспортерий ахчах шоай политически экономически гӀулакхашта пайда эца гӀерт малхбузехьара мехкаш, хьакхайкадир ВӀашагӀтехача Ӏарбий Эмиратий экономикан торговлен министерства кулгалхоех цхьаине Абдулла Хусейна. Абу-Дабе арадувлача «Галь ньюс» яхача газета ше интервью луш цо белгалдаьккхар, малхбузехьарча мехкаша, из ахча юкалург йоккха йоал йовхаш кхоалагӀча мехкашта а телаш, дукха пайдаш ду шоашта, аьнна.

ВӀашагӀкхийттача Штаташа ахчан активаш дӀанъайлача Ирана опыт теркал а еш, мехкдаьтта доахача пачхьалкхенаша дӀахо йодача хана малхбузехьарча мехкий банкашка Ӏодехка дагӀац шоай ахча, белгалдаьккхар Абдулла Хусейна.

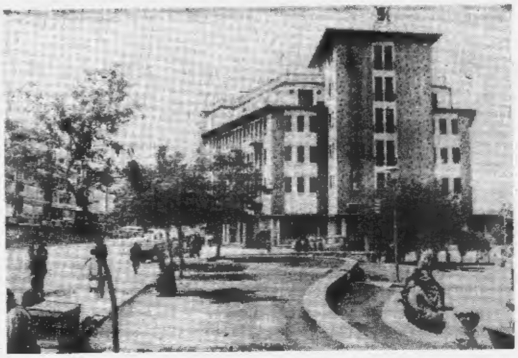

Кабул — Афганистана Демократически Республика керттера политически, экономически, культурни центр.

Лакхача лоамашта юкъе уллача йоккхача городе маьрша вахар да. ГӀуйрийна дека сарралца зов доала дохкаш вроинцешкара дена баьцедлараш, сом, кхыйола продукци, иштта дуней дукхача мехкашкара дена промышленни товараш хулаш йолча малхбоалев базар тӀа. Болх беш я предприятеш, учрежденеш, кинотеатраш, харчевнеш.

СУРТА ТӀА: афгански столица центральни дакъа.

ЦАФ — ТАСС сурт.

Педагогически дешарш

ДЕШАР ХЬЕХИЛГЕИ КХЕТАМ ЛУЛГЕИ ТОАДАРА

Кхуьш йоагӀача тӀехьенна коммунистически кхетам балара декхар кховчашдеча боккха лоархӀам болаш да педагогически знанеш шерра йоаржаелга. Цу хьакъехьа хоадамболлаш дола декхараш хьалхашка оттадаьд «Идеологически, политико - кхетама болх дӀахо тоабарах», «Юкъарча образоване школай дешархошта дешар хьехилга, кхетам лулгеи уж къахьегама кийчбелгеи дӀахо эргадовиннхаш тоадарах» долча КПСС ЦК а, СССР Министрий Совета а соцамаша.

Уж декхараш дизагӀа кховчашдара дикка лакъа юкъехухьилга РСФСР педагогически общества керттера болх ба. Цунна юкъебоагӀа школа хьехархой, ПТУ лаьрххӀа юкъерча а лакхерча а дешара заведеней преподавателаш, школе даха ха йоацача берий учреждений, общественни организацей а массови информаце средствай а болхлой.

Общественна хьалхашка латта декхараш кховчашдеча лоархӀаме дакъа кхоач дешар хьехара а кхетам балара а массови коммуникацеех пайда ийбара йолча цун секцега. Цу тайпара секци вӀашагӀ а елла болх беш я РСФСР педагогически общества Нохч-ГӀалгӀай отделене. Цо пайда ийбу дешар хьехара, кхетам балара, культурно - сердалони пропагандистски балхах йола знанеш каха юкъе йоаржаяра йолча торонех. ВӀашагӀъелла ихьа шу гаргга мара ха йоацача секцена юкъебоагӀа тхьаь итт саг. Секце доакъошхой бийкъа ба балха группашта. Иштта, тха я Ӏилма - методически, кинофикацеи телевиденеи балхлоех латта, вадархой, хуложникаши артисташи юкъебоагӀа, кепайоакхе болхлой группаш.

Секце керттера декхар да массови коммуникаце средстваех дешар хьехаран кхетам баларан гӀулакха ма хулла дикагӀа пайда ийбелга. Вешта аьлча — кинос, телевиденеи, радиоси, массови коммуникаце кхыйолча средстваша кхуьш боагӀараша ер йола психолого - педагогически воздействе тоххилга.

Шийна болх юкхьанца вӀашт-тӀехьбоаккхаш йолча моллагӀча общественни организацена хьалхашка санна тха секцена хьалхашка а латт хьехха организационни декхараш. Царех да педобщества членаш балха дукагӀа юкъеоллилга, районни секцеш вӀашагӀйоххилгеи секцей группай балха координаци елгеи.

Секце доакъошхой укх шера дакъа лоацаш кургба «Идеологически, политико-кхетамна болх дӀахо тоабарах» болча КПСС ЦК соцамо дӀа ма деха массови коммуникаци средстваша школай, лаьрххӀа долча юкъерча лешара заведеней вузийн дешархоштеи студенташтеи яча воздействе эффективность лакхъяр» яхача Ерригроссийски семинаре. ХӀанзе а цхьайола шоай балха опыт секце доакъошхоша яьшхай республикански а районни а газеташ тӀа кепайийттача шоай статьяшка. Иштта, царех цхьаяраш арайийннай «Сердало» оагӀонаш тӀа а. ХӀаьта хӀана кепатоха кийчъеш я Л. Н. Толстоя цӀерагӀча Нохч-ГӀалгӀай паччахьалкхен университета преподавателий Л. А. Спектора, Х. Б. Битиевий, В. И. Хазана, кхьбарий статьяш. Цар тӀа дувц киноискусствах, халкъа тоадашагӀйолча традицеех кхуьш йоагӀача тӀехьенна коммунистически кхетам балара ишта пайда ийбе беза, гӀеттаду пз болх вӀаштӀехьбаккхара методически дешаш. Цунца цхьана секце доакъошхоша гӀулакхаца новкъостал ду районашкарча школий хьехархошта лекцеш ешаш, семинараш чакхйоахаш.

Оаха догдоах газет дешараша - педагогаша секце балха юкъе дакъа лоацаргхилара, цудухьа тхоайцига хьех оаха уж.

В. ДУТАЕВ,
РСФСР педобщества Нохч - ГӀалгӀай отделене «Массови коммуникаце средствааш дешар хьехаи кхетам лучен» яхача секце председатель.

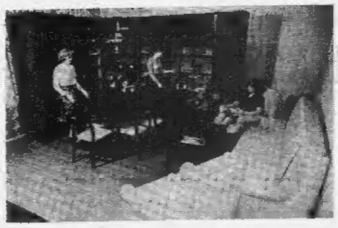

«Донскмебель» яха производственни объединене продукце ассортимент керда боаккхаш я. Наха чоагӀа хаттараш я «Уголек» а, «Кальмиус» а яха керда комфортабельни мебельни гарнитураш (сурта тӀара ераш). Цар проект оттаяй «Укргипромебель» институто. ХӀара шера цу тайпарча мебела 10 эзар комплекте арахеца лерхӀ предприяте.

С. САМСОНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

КАГИРХОЙИ МЕХКАРИЙИ!

№ 4 йолча Грозненски профессионально - технически училище 1980—1981 дешара шера дешархой [illegible]

ДӀАХОЙТ

8—10 класс чакхъьккхараш.

Дешара ха 1—3 шу.

Укх професех:

1. Мехкдаьттеи гази йоаккхача скважинашта эксплуатационни разведочни буруш тодеча бурильщика гӀоне.

2. Буровойшта гӀулакх деш вола электромонтер,

3. Электрогазосварщик,

4. Слесарь-авторемонтник,

5. Химически анализа лаборант,

6. Топограф-геодезист.

7. Штукатурщик-отделочник - штукатур.

Училище кийчъю «Грознефть» объединенена кадраш. Деша бегӀача хена дешархой Ӏалашбу мах боацаш обмундированеца, кхачанца, учебникашца, общежитеца. Производственни практика йолча хана дешархошта шоай специальностагӀа доагӀача юкъарча алапех 33 процент кара дӀател. Училище деша вагӀаш аьнкха ха къахьегама стаж а дӀалоархӀ. Дешар хьехаш ба юкъера технически лакхерен образовани йола мастераш. Училища кхо курс чакхъьккха а йистебовлаш дӀалуш йола экзаменаш толаме дӀаевна а болча кагирхошта юкъера образовани яккхарех дола аттестата профессегӀа разряд енна дола аттестати дӀалу. Училища чакхъьккхараш шоай специальностагӀа городе Грозне болх бе дӀахьожабу.

Училище деша отта безам болчар училища директора цӀерагӀа хьачудала деза ер документаш:

Заявлени,

Образоване хьангехьара тешал е аттестат,

махача моттигера справка,

ваьча хахах дола тешал е паспорт,

3х4 размер 6 фотокарточка.

Документаш хьачуийду хӀара дена Ӏуйранна 8 сахьат даьлча денз 16 сахьат даллалца.

Занятеш дӀайолалу 1980 шера 1 сентябре.

Хьаьсара доттагӀий! Тха училище деша отта!

Из чакхъьккхачул тӀехьагӀа оашош хержача специальностагӀа боккха говзал йола болхлой хургда шоах, хӀаьта юкъера образовани а хургья шун.

Училища адрес: г. Грозный, 364029. 12 участок, ГПТУ-4. Автобусаш № 13. 24. 25. трамвай № 5. «12 участок» яхача уж соцача кхаччалца.

Султан ШАДИЕВ

ХИЗАРА ЦЕРГ ЛАЗАЯЬННАЙ

(БЕРАШТА)

ЗӀамигача Хизара
Церг лазаьъннай,
— Уф-фай са,
фу дергда!
Йоккха нани
ОарцагӀьннай:
— Укх сакьте
Верзавергва!
ДӀеадда-хьаадда
Йовлакх а йеха,
Хизара корта
Ээза бийтка,
Йоаккхача нана
Иллн оал:
Лазар, лазар,
Къиза лазар,
Дошоча цергаш
ДӀадалалаь,
ЗӀамигача
Хизарах
Къа а хийтта,
Тха кор картах
ТӀаз а даьнна,
Гаьнна-гаьнна
ДӀогӀолаь.
Ай, мичара,
Ай, мичара,
Бирса лазар
Делаш ара.
КӀаьнка басиаг
Соососш.
Цергах латта,
Курал еш,
Из ккы а
ЧӀоагӀагӀа
Айденнад.
Со де лазар
Къиза лазар,
ЗӀамигача
Берий
Бирса лазар,
Дазац соца
ВӀалла бер.
Лергаш, цергаш
ЦӀенвер,
ХӀара Ӏуйранна,
ХӀара сайренна
Кулгаш-когаш
Къовгедер.
Беза сона
Хизар морган:
Шоай цергашка
Це хьожераш.
Из зеза
Хоза циций,
Цар цӀогӀа,
Лела
Боарза
Циций,
ЭгӀазалга.
Кхосса а
Дайна,
Цецааьнна
Бекъ а
Сеттабаь
Хала кеташ.
Мекк а тьовзадеъ,
— Из фуд?—
Аьнна.
Йистхилар:—
— Хезадий из,
Дейшадий из?
Кулга коги
Це дулаш.
Лаьтта гӀолла
ДӀалелар!
Тамаш еций,
Эзь лецийи,
Лергашка,
Цергашка.
Це хьамаа!!
Саннпалца
Лехий а дие,
Ара лелаш
Са а кьийрде.
Ӏуйранна сецца
ДоагӀа со.
Кийтта боагӀача
Дошо маккаца.
КӀаьдача тӀодаца
Кулг-ков
Дике,
Шаьрача
Меттаца
ДегӀ а цӀендий.
МӀагу!—аьнна,
Хьоаста а дайе,
Наний йолча
ДоагӀа со.
Цудухьа да со
Хоза циций,
Хьамал сога.
ЦӀена дацнй?
Хилац сома
Лазар церга,
Масса болча
Бьаь кута,
МӀарка, цергаш
Ира я,
БӀаргаш, лергаш
Сецна до.
ЦӀи яккхел
Сона зӀаьта,
Соя цӀенагӀа
Долча аьккан!
ЦӀогӀа яйккар
ТӀаккха Хизарга,
ЛадийгӀача
Цицка кабарга:
— Ва циций
Са хоза
Циций,
Сох хьоча
Къахетаций?
Лаш ма
Латтий
Хьа Хизар,
ДӀадаккха
Сох из лазар!
МӀагу — аьнна,
Мекх а оздаь
Ши гӀод теха,
Кораш а дийла,
Делар циций
сиза.
Хизаре лор
веза,
Котамга, гӀалкага
ЦӀогӀ хилийташ,
Ков-картах
ТӀаь а зкакаш,
Даха улица
Наькъа тӀо даьлар,
Цунна хӀалеш
ТӀехьедаьлар.
Когаш, когаш
Масса гӀолаш,
Лергаш, бӀаргаш,
Жи, хьамалош,
Шо хӀалеш а
КӀал ма дислаш,
Йоазар цица,
Дедда додаш.
Сельа дуелаш,
Дехьа дуеаш,
Бирсача хӀалех
КӀалкардуелаш,
Лораш болча
Из дӀаккхьчар:
— Ишта а да,
Вешта а да,
Хизара цергаш
Лазаш я, —
Аьнна цица
ГӀо дийхар.
ТӀаккха
Сиха вера
Даьлар,
Лораш шоайла
Дагабаьлар:
— ЗӀамагача
Хизара
Бирса лазар,
Оала сиха
Думоргда,
Цергий лор
Вайтаргва.
Вена кхаьчар
Цига Хамбар,
Цергий воккагӀа
Вола лор.
Хизар бага
Хьалъайир
Лор чӀоагӀа
Цецаьлар:
— Айаь,
Цеогаш
Дина
Йицалаь.
Аьннар ца дой
Цхьахургда,
Цхьаккха йоацаш
Йусаргва.
Боккха
МоарзагӀа,
Унзара
МоарзагӀа
Гортгтабаь,
Хизара церг
Оазаь
Хамбора
Хьаьллаккхар.
Цунца лазар а
ДӀадаьлар.
ЗӀамига Хизар
ПаргӀатваьнна,
Лора чӀоагӀа
Баркал аьнна
ДӀавахавар.
Дош делар цо
Цицена, нанена,
ЦӀагӀарбараштa,
Массанена а:
— Цергаш, цергаш
Кулгаш, когаш
Лазаргдоацаш
ВӀаллане а
Даим цӀена лелада.

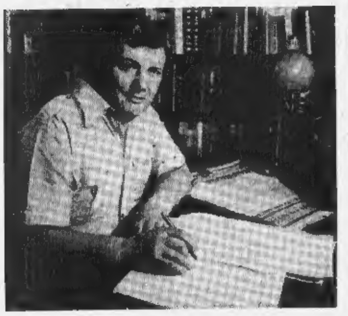

1980 шера СССР Паччахьалкхен премии хьожаяра

МОСКВА. 1980 шера СССР Паччахьалкхен преми хьожайта оттаваь «Мас тӀехьс», «Кубински портреташ», «Пионнера бӀаьсти» яхача телефильмай циклагӀа йола телепрограммаш бахьан долаш сценарей автор а цу циклагӀера передачеш дӀаяккхиья а А. А. Каверзнев (сурта тӀерваг).

В. САВОСТЬЯНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

РЕСПУБЛИКАХ ДОЛА КЕРДА КНИЖКА

Нохч-ГӀалгӀай книжни издательства кепатеха араяхийца «Нохч-ГӀалгӀай АССР» яха книжка республика Ӏаламах экономиках хетадаь а кхаь автора — Н. В. Рыжикова, С. О. Зоева, П. А. Гребенщикова — юкъара болх а ба.

Из шоаладгӀа араяхийце а массане а деша мегаргдолаш а книжка да. 1971 шера араяхийцача цун хьалхарча изданеца ниягдича ваьха санна эргалонаш яьй цунна юкъе. Дикка ЗӀамигтаьй цун объем цхьадола лоадамбоацараши дешачун безам тӀагӀоргбоацаш йола материали юкъера дӀаяиккарца. Статистически данеш керда а йоахаш. цу шерашка республика халкъа боахаме хинна деррига хувцамаш юкъедихьад цунна.

Керттерча кхаь разделах латт книжка. Хьалхара раздел — «Физико - географически хьалаш» географически Ӏилмай кандидата В. В. Рыжикова язъяй. Цу тӀа дувц республика Ӏалам чӀоагӀа дӀеьхийна бе-бен хиларах: цун территоре тӀехенаш бебе ловттам болаш хиларах, цигара йоахача пайдалеца оахалех, дудувлача дарбан хинех, массе тайпарча климатически хьалех. Цу тӀа дувц долха хиш, Ӏамарч, лединаш.

Раздел чакхйоал республика территоре тӀа дӀаиьржача керттерча Ӏалама ялх зонах лаьца лучча характеристикаца.

«Халкъа боахам» яхача шоллагӀча раздела автораш ба: экономически Ӏилмай кандидат С. О. Зоев (промышленность, транспорт, связь), НГӀАССР Статуправлене начальник П. А. Гребенщиков (юрта боахам).

Цу разделе, революци яладехьа республика территоре тӀа боахамга хинначa хьалехи Советски Ӏаьдала шерашка из дегӀабараха лоашаьдахьабакъа. Чулоацам дика болаш дийцачул тӀехьагӀа лерригӀа характеристика лу республике дегӀадаьхача промышленноста дерригача доакъоех лаьца: мехкдаьтта доахар, мехкдаьтта чакхдоахар, сканаи, химически, энергетически, машиностроене, металлообработка, гӀишлой материалий промышленноста, хьун хьу чакхйоахачех, яхача промышленноста. Промышленноста къьаст - къаьста доакъош дувцача хана цхьайола сведенеш йоалаю уж дегӀаахара историецара, халкъа боахамера республика лоархӀаме мах бу, доаш цар хӀанзара хьалн укх гарттарча шерашка уж дегӀадахкара перспективаш.

«Юрта боахам» яха юрта хьабеллалу республика юрта боахам айбара, цун материальни база чӀоагӀъяра тӀаерзаьча мероприятей а юрта боахама специализаци ярей из промышленни ларда тӀа баккхарей дешни а лоацдача обзораца.

Цул тӀехьагӀа йоагӀа республика лаьтта леладарей хьайбай боахам лелабаран керттерча доакъоех лаьца луш йола характеристика.

Лаьтта леладара доакъоех дувцар республике кхаш лелаелген сом лелабелген дегӀадахкарах за Ӏсом лелабара юкъедолладу комсаш лелаелген сомий бешанаш лелаелген).

Хьайбай боахама доакъоех дувцараш да: дутха лаьрхӀа хьайбаш лелдар, шурийна лаьрхӀа хьайбаш лелдар, коа тӀера оалхазараш лелдар, похкарий лелдар.

«Бахи нах, города культура, уназцӀено лорамр» яхача книжка тӀехьарча раздело (автор П. А. Гребенщиков), объем йоккха еце а, боккъонца шоаш ма дарра хьахьокх республика культурен уназцӀено лораелген Советски Ӏаьдала шерашка дегӀаккхуьлача кагӀдийна доккхий хӀамаш, цун городаш йоаккхагӀа хиларн тоаялари.

Книжка дийшачоа шаьра хьадухьа отт Нохч-ГӀалгӀайчен Ӏалама хозалах, цун халкъа боахама толамех карегӀдуларех дола сурт.

Книжка тӀа дукха да суртеш, цу дакъе цӀе кӀай бесаш дараш а долаш. Книжкана белам тӀоо дикача нахато, хозача сурташех тӀерча кепон, хӀаьта цунах республика Ӏалам дезарашта дика совгӀат а хургда.

А. БОЖЕДОМОВ,
экономически Ӏилмай доктор, профессор.

КАЗАХСКИ ССР. Талды-Курганскн область. Талды-Курганскн района XXII партсъезда цӀерагӀча колхоза культура цӀен халкъа театр кест-кеста хул областа хьайбеш лелдераш кхаш лелдерши болча.

СУРТА ТӀА: театре халхарду ансамбль «Свеклаш лелаерий халхар» деш я.

И. БУБНЕВИЧА сурт.
ТАСС фотохроника.

ЛАЗАРАШТА ДУХЬАЛА Я ФИЗКУЛЬТУРА

ТӀехьарча хана лораша чӀоагӀа сагота а болаш дукха дувц гипокинезахи гиподинамехи. Цу терминаша белгалдоах саг гӀаш кӀезига ледилга, физически болх а физически упражненеш а тоъам болаш йоацилга, цу деррига а тхан саг вут бӀаьшерений лазараш оалача дегаьний лазарашка. «Лелилхьаьний лазарашка. «Лелилпхьаьний лоаврашка. — яздаьд XVIII бӀаьшерене французски лоро Тиссо. шийх боалача пайданга дилича моллагӀча молхал тӀехда, хӀаьта дунен ерригача дарбан средствашa лургбац леларо луш бола пайда. Саг вокххе-зӀамига хилар бе-башха доацаш, физически къахьегам тоъам боацаш хилар юхаметта а оттадеш, тоъам хиллал лела везилга. физически культурай спортеи занятеш чаккъяха озилга аксиома а хинна дӀаэттад. Цхьаболчарна хет, физзарядка йича тоъам ба аьнна: из массане е йиш йолаш а дика пайде луш а я. Вояхарна кхыйола физически упражненеш дикагӀа хет: меллашха удилга, нек делга, велосипед хехкилга, и. кх. д. Бакъда, хадданза занятеш йолаелга денгара денга шерагара шерага тӀехьадоах. Из тӀехьадоах дегӀах лазар кхетталца.

Фу дича бакъахьа да лазар тӀаккхийча? Леларца дарба дулургдий «бӀаьшерений лазара?»

Цу гӀулакха лаьрхӀа лорий-физкультурни диспансерий сеть хьалъяьй. Укхаза лораша - методисташа кулгал а деш, дарбан физкультура ю. Москверча Ленински районерча цхьан диспансере дечунга хьожаргда вай.

— Тха группашка, — дувц лоро-методисто Галина Араделовас, — 10 гаргга саг ва. ХӀаранеца 20—25 минутага кхоачаш вӀирг кхоаза занятию оака. Дега-пхьаний, са доахача органий, ишемически лазарашка, тӀехваьнна вертта хилирга хьежжа къьастъкъаьста группаш вӀашагӀъехкай. ХӀара лазарта хьежжа шийи специфически методика я физкультура чакхъахара.

Диспансера паргӀатача гимнастически зале спортивни снарядаш, тренажераш латт. ДегӀ ийсса леладой хьажарь лаьрхӀа пенаца хьалтъэхка чухьежа кизгаш дида. Упражненей комплексашта юкъейнхьай эспандераца, гантеленица, бургацашца занятеш чакхйоахилга. Укхаза бегаш а беш оалача бесса «Олимпиада-80 тха кечдалар» яха кхыметтел эстафеташ яхьаш чакхйоах. ХӀаьта занятеш чакхйоахача массажа а бегаш, велар да. Иштта атмосфера лоранта хетачох, новкъостал ду дог айде, цудухьа дарбан физкультура методико могадьй из.

— ХӀара занятн дӀайолалуча хана, — дӀахо дувц лоро - методисто, — массани а шийи сии пхьаьнага хьож, чакхъьлча хьалхен хӀанзен из мишта беттлу хьож. БелгалдаккхА деза, массехк бетта занятеш яьчул тӀехьагӀа массане а артериальни давленин, сии пха беттабалара, кхыйола параметраш белгала дикагӀа хулилга. Тахан дарбан физкультурах пайда эц инсульт, инфаркт санна долча лазарашта а дарба деча. Хьалха инфаркт яха лазар хиннача саго бутт боаккхар дӀа-са ца хьоаш цо пехкашка цӀий чусовцадора. ХӀанз унахочоа сихагӀа дарба хургдолаш лазар кхийттача кхоалагӀча дийнахьа денз упражненей комплекс йолаю.

Эдвард АСЛАНЬЯН
АПН корреспондент.

ТЕЛЕВИДЕНИ

28 АВГУСТ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хӏ».
8.40 — Ӏуйранна гимнастика.
9.05 — «КӀай Бим Ӏаьржа лерг» яха художественни фильм. ШоллагӀа серн.
10.30 — «Мичад ми, зурма[illegible]!»
11.00 — Моцарт. Шостаковичa цӀерагӀча квартети кхайкйию № 22 йола квартет. Инстеллча — [illegible].
14.30 — Керданаран.
14.50 — «Брестски гӀала [illegible]», «Словарь», «[illegible] фильм» (ЧССР) яхача документальни фильмий программа.
15.30 — «Шахмати школа».
16.00 — «[illegible]» яхача телевизионни [illegible] художественни фильма премьера. «[illegible]» яха [illegible] серн.
16.45 — «[illegible]». Саратовера передача.
17.15 — «Олимпийдаш [illegible]», «ТӀоарсна бургаш» яхача клуба совгӀат даьккара.
18.00 — Дешара керча шу долалуш. СССР просвещене министраца Прокофьевца яь беседа.
18.30 — «Самуккане [illegible]».
18.45 — «Тахан дунен тӀа».
19.00 — Центральни телевиденен Гостелерадио радион симфонически а эстради а оркестре [illegible].
19.10 — Казахски ССР а Казахстана Коммунистически парте а 60 шу дизарга. Казахски телевидене программа. «[illegible]» яха телевизионни документальни фильм. Республика искусства мастераш дакъа лоаца дола фильм-концерт.
21.00 — «Хӏ».
21.45 — «Цирк».
22.30 — «Тахан дунен тӀа».
22.45 — «Олимпиада рекордаш».

II ПРОГРАММА

17.30 — «Кхо горизонт».
18.00 — Киножурнал.
18.20 — «Нохч-ГӀалгӀайчу гӀолла».
18.30 — «Хьайбаш лелаярна [illegible]» (нохчий меттала).
19.00 — «Халкъа депутатий советашка».
19.25 — Фильм.
19.30 — «Халкъа, дай-нанай!» (гӀалгӀай меттала).
20.00 — «Бийса даьхьхка хийла шун, вераш!»
20.15 — «Искусствашца вӀашагӀкхетар», СССР халкъа артиста Рихтера гулдача портретий коллекце выставка хьакъехьа.
20.45 — Московски паччахьалкхен симфонически оркестра концерт. Дирижер — СССР халкъа артистка В. Дударова.
21.00 — «Прочтайте болна манъ» яха художественни фильм.

14.30 — Керданаран.
14.50 — «[illegible] сердален город». «Городах Алма-Ата дола» документальни фильм.
15.10 — Шопен. «Гаьнь йиз бна ланзар».
15.30 — «Оахарий Ӏомадераш» яхача телевизионни [illegible] художественни фильма премьера. «Керда [illegible]» яха кхоалагӀа серн. «Роза аз, Дошо Молх» яха виалагӀа серн.
16.45 — «Малайзе Федераце къамаи дезача дента. «Йоахни йола а цӀаьхха хинна а Малайзия» яха телевизионни документальни фильм.
17.10 — «Москва а москвичаш а».
17.40 — «Кагирхой творчество».
18.10 — Вузашкен техникумашкен дешар шу долаелар. СССР Лакхерен лаьрххӀа юкъерон дешара Министраца Елютинца яь беседа.
18.45 — «Тахан дунен тӀа».
19.00 — Казахски ССР халкъан халхарийи Паччахьалкхен заслуженни ансамбла концерт.
19.15 — «Коммунист» яха художественни фильм.
21.00 — «Хӏ».
22.00 — Искусства мастерий концерт. Инстедаьлча — «Тахан дунен тӀа» яха информационни выпуск.

II ПРОГРАММА

11.35 — Передачей программа.
11.40 — Йоккха хьехархой Совет. «Къаьсттa Ӏомадар — вахара хийчвар».
12.10 — [illegible] - популярни фильмай программа.
12.40 — «Эрсий [illegible]».
13.10 — Экран хьехархочоа. 1980—1981 дешара шерий хьалхарча шера историе а, обществоведене а. Советски паччахьалкхен ларди а, боккъоний а хьехархошта долча новкъостала телевидени.
13.55 — Экран хьехархочоа. 1980—1981 дешара шера литература хьехача хьехархошта долча новкъостала телевидени.
14.40 — Экран хьехархочоа. 1980—1981 дешара шера естественни Ӏилмай хьехархошта дола дешара телевидени.
15.20 — «Фу а мишта а Ӏомалу ПТУ-ех. Челябинскера мастераш хьехулаш йоагӀа. ГӀишлошъераючун говзал хьакъехьа.
16.05 — Хьехархочоа дешарий урок. Хьалхара передача.
17.10 — Фильм.
17.20 — «Гургаь» (нохчий меттала).
17.50 — «Хьийкха вахтан хьеху мастераш» (нохчий меттала).
18.15 — «Нохч-ГӀалгӀайчу гӀолла».
18.35 — Сомий бешанаш лелаерганарган дола культураш хьеара гӀулакхаш.
19.00 — Киножурнал.
19.10 — «ТелезӀий» яха сатирически журнал (гӀалгӀай меттала).
19.30 — Мультфильм.
19.40 — «Дезазий педагогика. Аниа.
20.15 — «Советаши вахари».
20.45 — «Вай дика ибраза[illegible]» яха документальни фильмаш.
21.00 — «Симфонически музыкий керма оагӀонаш». П. И. Чайковский — пхоалагӀа симфони.
22.00 — «Шоай доаӀмагӀа гӀулакх тӀайцарни» яха художественни фильм.

29 АВГУСТ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хӏ».
8.40 — Ӏуйранна гимнастика.
9.20 — Симфонически музыкий концерт.
9.55 — Информационни программа. Казахски ССР а Казахстана Коммунистически парте а 60 шу дизарга.

РАДИО

28 АВГУСТ

6.45 — «Юрт: гӀулакхаш а декхараш» (гӀалгӀай меттала).
6.55 — Хоамаш.
7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.25 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.25 — «Шоана, кхачанаш!» яха радиожурнал (гӀалгӀай меттала).
8.15 — «[illegible] гӀулакха мастер». Зарисовка (нохчий меттала).
9.30 — «Ден тешах» (эрсий меттала).
9.40 — Хоамаш.
9.45 — «Болхлой уйла» (гӀалгӀай меттала).
17.10 — Передачей программа хоаттамах бола хоам (эрсий меттала).
17.15 — «Микрофонага Грозне гӀолла» яха радиоминуте (эрсий меттала).
17.31 — РадиоладугӀархой заявкех дола концерт (эрсий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гӀалгӀай меттала).
18.30 — Хоамаш.
18.40 — Дега хьехарагӀа (нохчий меттала).

ХОАТТАМ

Тахан республике гӀоллен Грознен кӀезиг-дукха кхоаленаш а йлоаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунда — 2—7 метр сиха мух а болаш, фегара температура республике гӀолла 23—28 Грозне 25—27 градус йовхал а йолаш ха кила мег.

29 августе денз 1 сентябрга кхаччалца хувцалуш моргхаш а йолаш, 1 сентябре догӀа а доагӀаш, бе-беча оагӀорашкахьара секунда 3—7 метр сиха мух а болаш, фегара температура бийсашка 11—16, деношка 23—28, 1 сентябре 20—25 градус йовхал а йолаш ха латта тарлу.

Метеостанци.

Редактора заместитель
М. М. ХАМХОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул., 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместителя — 9-24-03; бехктоххама секретаря — 9-24-00; отделий: партийни вахара — 9-24-04; промышленностеи транспортеи — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; письмой — 9-24-07; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ереи, шоаттеи деношка

СФ05298. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 4071.